

Βρυξέλλες, 7.7.2021
COM(2021) 373 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού 2020

{SWD(2021) 177 final}

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Έκθεση επί της πολιτικής ανταγωνισμού 2020

1. Εισαγωγή

Η παρούσα έκθεση αποτελεί τον πρώτο απολογισμό των εξελίξεων στην πολιτική ανταγωνισμού υπό την Επιτροπή με επικεφαλής την πρόεδρο von der Leyen¹. Η έκθεση, πέραν του ότι καλύπτει τις εξελίξεις στην πολιτική ανταγωνισμού το 2020, αποτελεί επίσης την 50ή έκθεση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Η νομιμότητα της πολιτικής ανταγωνισμού της ΕΕ εδράζεται στις Συνθήκες, οι οποίες εκχωρούν στην Ένωση αποκλειστική αρμοδιότητα στον εν λόγω τομέα ως αναγκαίο μέσο για την υποστήριξη της λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς². Για περισσότερα από 60 χρόνια, η επιβολή της πολιτικής ανταγωνισμού της ΕΕ υπήρξε υψίστης σημασίας για τη διατήρηση και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής οικονομίας που βασίζεται σε ευρωπαϊκές αξίες όπως η δικαιοσύνη, το κράτος δικαίου και η εμπιστοσύνη. Επιπλέον, η πολιτική ανταγωνισμού εξελίσσεται παράλληλα με κοινωνικές, οικονομικές και κανονιστικές αλλαγές. Σήμερα, που η ΕΕ βρίσκεται αντιμέτωπη με μία από τις σοβαρότερες κρίσεις της ιστορίας της, η ύπαρξη μιας ισχυρής πολιτικής ανταγωνισμού στην ΕΕ είναι πιο σημαντική από ποτέ για να μπορέσει να συμβάλει στον οικονομικό δυναμισμό που είναι απαραίτητος για την ταχύτερη ανάκαμψη.

Κατά το πρώτο έτος της Επιτροπής Von der Leyen, η πολιτική ανταγωνισμού της ΕΕ διαδραμάτισε βασικό ρόλο στις προσπάθειες της Επιτροπής να ανταποκριθεί και να ξεπεράσει την υγειονομική και οικονομική κρίση που προκάλεσε η έξαρση της νόσου COVID-19. Η πολιτική ανταγωνισμού ήταν επίσης ιδιαίτερα σημαντική για τη διευκόλυνση της πορείας προς την ανάκαμψη, λαμβανομένων υπόψη του πράσινου και του ψηφιακού μετασχηματισμού της οικονομίας της ΕΕ. Σύμφωνα με την επιστολή ανάθεσης καθηκόντων της προέδρου von der Leyen στην εκτελεστική αντιπρόεδρο Vestager³, η Επιτροπή συνέχισε να διασφαλίζει ότι οι κανόνες ανταγωνισμού παραμένουν κατάλληλοι για τη σύγχρονη οικονομία, επιβάλλονται δυναμικά και συμβάλλουν σε μια ισχυρή ευρωπαϊκή βιομηχανία, τόσο εντός της ΕΕ όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο.

Το 2020, η εργαλειοθήκη της πολιτικής ανταγωνισμού αποδείχτηκε συναφής, ευέλικτη και ταχέως προσαρμόσιμη στις εξαιρετικές συνθήκες της υγειονομικής και οικονομικής κρίσης. Χάρη στην ταχεία αντίδραση και προσαρμογή της, η πολιτική ανταγωνισμού της Επιτροπής συνέβαλε στην ικανοποίηση των αναγκών της βιομηχανίας και των πολιτών της ΕΕ, ενώ

¹ Πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Μια Ένωση που επιδιώκει περισσότερα – Το πρόγραμμά μου για την Ευρώπη 2019-2024, της υποψήφιας προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, βλέπε:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/political-guidelines-next-commission_el.pdf.

² Άρθρο 3 της ΣΛΕΕ.

³ Επιστολή ανάθεσης καθηκόντων στην εκτελεστική αντιπρόεδρο Vestager, 1.12.2019. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/comm-cwt2019/files/commissioner_mission_letters/mission-letter-margrethe-vestager_2019_en.pdf.

διατήρησε την ανταγωνιστικότητα των αγορών. Αυτό έγινε ιδιαίτερα εμφανές στο πλαίσιο σειράς δράσεων που παρείχαν τη δυνατότητα για ταχεία στήριξη της πραγματικής οικονομίας από δημόσιες πηγές ή εντάσσονταν στο ευρύτερο θεματολόγιο πολιτικής με στόχο την αποκατάσταση της βιώσιμης ανάπτυξης, με παράλληλη αποφυγή περιττών στρεβλώσεων της αγοράς.

Στις 13 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή καθόρισε στην ανακοίνωσή της σχετικά με τη συντονισμένη οικονομική αντίδραση στην έξαρση της νόσου COVID-19⁴ τις διάφορες επιλογές που έχουν στη διάθεσή τους τα κράτη μέλη εκτός του πεδίου εφαρμογής του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων από την ΕΕ, τις οποίες θα μπορούσαν να θέσουν σε εφαρμογή χωρίς τη συμμετοχή της Επιτροπής. Οι εν λόγω επιλογές περιλάμβαναν μέτρα που μπορούσαν να εφαρμοστούν σε όλες τις επιχειρήσεις όσον αφορά τις επιδοτήσεις μισθών, την αναστολή των πληρωμών των φόρων εταιρειών και των φόρων προστιθέμενης αξίας ή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, ή τη χρηματοδοτική στήριξη απευθείας στους καταναλωτές για υπηρεσίες που ακυρώνονταν ή εισιτήρια που δεν επιστρέφονταν από τους αντίστοιχους φορείς εκμετάλλευσης.

Στις 19 Μαρτίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε [προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης](#) για τη στήριξη της οικονομίας, το οποίο αναθεώρησε πολλές φορές κατά την πορεία της κρίσης της COVID-19⁵. Επιπλέον, στις 8 Απριλίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε [ανακοίνωση σχετικά με ένα προσωρινό πλαίσιο](#) για τον καθορισμό των βασικών κριτηρίων που θα ακολουθήσει η Επιτροπή κατά την αξιολόγηση [σχεδίων συνεργασίας](#) που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση ελλείψεων στην προσφορά απαραίτητων προϊόντων και υπηρεσιών κατά την έξαρση του κορονοϊού⁶. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή θέσπισε σειρά μέτρων για να διασφαλίσει τη συνέχιση των δραστηριοτήτων, ενώ συνέχισε να διασφαλίζει την εφαρμογή των κανόνων της ΕΕ για τις συγκεντρώσεις ώστε να αποφευχθεί η αύξηση ισχύος στην αγορά λόγω εκμετάλλευσης της κρίσης.

Το 2020, η Επιτροπή ανέλαβε σημαντικές πρωτοβουλίες πολιτικής προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι κανόνες ανταγωνισμού παραμένουν κατάλληλοι για τον επιδιωκόμενο σκοπό και μπορούν να ανταποκρίνονται πλήρως σε προκλήσεις όπως τα διαρθρωτικά προβλήματα στις ψηφιακές αγορές και οι ξένες επιδοτήσεις που οδηγούν σε στρέβλωση του ανταγωνισμού στις αγορές της ΕΕ. Για παράδειγμα, υπέβαλε πρόταση για μια [πράξη για τις ψηφιακές αγορές](#) και δημοσίευσε μια [Λευκή Βίβλο σχετικά με τις ξένες επιδοτήσεις](#), προκειμένου να δώσει ώθηση στον προβληματισμό σχετικά με τους τρόπους αντιμετώπισης των πιθανών στρεβλωτικών επιπτώσεων των ξένων επιδοτήσεων στην εσωτερική αγορά.

⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και την Ευρωομάδα: Συντονισμένη οικονομική αντίδραση στην έξαρση της νόσου COVID-19, COM(2020) 112 final.

⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης για τη στήριξη της οικονομίας κατά την τρέχουσα έξαρση της νόσου COVID-19 (ΕΕ C 91I της 20.3.2020, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τις ανακοινώσεις της Επιτροπής C(2020) 2215 (ΕΕ C 112I της 4.4.2020, σ. 1), C(2020) 3156 (ΕΕ C 164 της 13.5.2020, σ. 3), C(2020) 4509 (ΕΕ C 218 της 2.7.2020, σ. 3), C(2020) 7127 (ΕΕ C 340I της 13.10.2020, σ. 1) και C(2021) 564 (ΕΕ C 34 της 1.2.2021, σ. 6).

⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το προσωρινό πλαίσιο για την αξιολόγηση ζητημάτων αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας που αφορούν τη συνεργασία επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης που απορρέουν από την τρέχουσα έξαρση της νόσου COVID-19 (ΕΕ C 116 της 8.4.2020, σ. 7).

Η Επιτροπή απέδειξε την ετοιμότητά της να χρησιμοποιήσει την πολιτική ανταγωνισμού ώστε να συμβάλλει στην προετοιμασία της υλοποίησης του [μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας](#)⁷. Η Επιτροπή συνέδραμε τα κράτη μέλη στην κατάρτιση σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, μεταξύ άλλων και από την οπτική της πολιτικής ανταγωνισμού, και δημοσίευσε σειρά [υποδειγμάτων καθοδήγησης](#) με σκοπό να βοηθήσει τα κράτη μέλη στον σχεδιασμό των εθνικών τους σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας ώστε να διασφαλίζεται ότι αυτά συνάδουν με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις.

Παράλληλα με την αντιμετώπιση των άμεσων προκλήσεων που έθετε η πανδημία, η επιβολή της πολιτικής ανταγωνισμού το 2020 συνέβαλε στους πιο μακροπρόθεσμους στόχους της Επιτροπής για την περίοδο 2019-2024, όπως στις προτεραιότητες «[Μια Ευρώπη έτοιμη για την ψηφιακή εποχή](#)», «[Μια Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία](#)» και «[Μια οικονομία στην υπηρεσία των ανθρώπων](#)». Η πρόταση της Επιτροπής για το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027 περιλάμβανε μια σημαντική αλλαγή μέσω της συμπερίληψης ειδικής συνιστώσας για την πολιτική ανταγωνισμού στο πλαίσιο του [προγράμματος για την ενιαία αγορά](#). Με τον τρόπο αυτόν θα παρέχεται σταθερή χρηματοδότηση μέτρων που βελτιώνουν την ικανότητα επιβολής της Επιτροπής, όπως για παράδειγμα η ανάπτυξη προηγμένων μεθοδολογιών πληροφόρησης και έρευνας. Επιπλέον, η χρηματοδότηση θα δώσει στην Επιτροπή την ευκαιρία να ενισχύσει τη συνεργασία της με δημόσιες διοικήσεις στην ΕΕ και αλλού⁸.

2. Η πολιτική ανταγωνισμού της ΕΕ κινητοποιήθηκε για την άμβλυνση των επιπτώσεων της πανδημίας της COVID-19

2.1. Η πολιτική για τις κρατικές ενισχύσεις διευκόλυνε τα κράτη μέλη να παρέχουν στήριξη που σχετίζεται με την COVID-19

Το 2020, με την ταχεία εξάπλωση της πανδημίας της COVID-19 και τις βαθιές δυσμενείς επιπτώσεις της στην οικονομία της ΕΕ, οι εθνικοί και οι ενωσιακοί φορείς χάραξης πολιτικής υποχρεώθηκαν να ανταποκριθούν γρήγορα και σε διάφορα μέτωπα για να αντιμετωπίσουν αυτήν την άνευ προηγουμένου απειλή. Στις αποφασιστικές δράσεις περιλαμβάνονταν κυρίως το [μέσο ανάκαμψης NextGenerationEU](#)⁹ ύψους 750 δισ. EUR, η ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης¹⁰ και οι από κοινού προμήθειες διαφόρων ιατροτεχνολογικών προϊόντων, όπως αναπνευστήρες, μάσκες και, τελικά, εμβόλια.

⁷ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, COM(2020) 408 final της 28.5.2020.

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/690 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Απριλίου 2021, για τη θέσπιση προγράμματος για την εσωτερική αγορά, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων, τον τομέα των φυτών, των ζώων, των τροφίμων και των ζωοτροφών, και τις ευρωπαϊκές στατιστικές (Πρόγραμμα για την ενιαία αγορά) και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 99/2013, (ΕΕ) αριθ. 1287/2013, (ΕΕ) αριθ. 254/2014 και (ΕΕ) αριθ. 652/2014 (ΕΕ L 153 της 3.5.2021, σ. 1).

⁹ Το NextGenerationEU —τμήμα του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027— είναι ένα προσωρινό μέσο ανάκαμψης ύψους 750 δισ. EUR το οποίο συμβάλλει στην αποκατάσταση των άμεσων οικονομικών και κοινωνικών ζημιών που προκάλεσε η πανδημία του κορονοϊού. Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας αποτελεί το κεντρικό στοιχείο του NextGenerationEU και διαθέτει 672,5 δισ. EUR σε δάνεια και επιχορηγήσεις για τη στήριξη μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που αναλαμβάνονται από χώρες της ΕΕ. Βλέπε: Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2020/2093 του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2020, για τον καθορισμό του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου για τα έτη 2021 έως 2027 (ΕΕ L 433I της 22.12.2020, σ. 11).

¹⁰ Άρθρα 121 και 126 της ΣΛΕΕ.

Στο πλαίσιο αυτό, η πολιτική ανταγωνισμού της ΕΕ, μέσω της σταθεροποίησης της οικονομίας, κατέστη σημαντική συνιστώσα της αντίδρασης στην κρίση. Αυτό εφαρμόστηκε ιδιαίτερα στην πολιτική για τις κρατικές ενισχύσεις. Η ορθά στοχευμένη δημόσια στήριξη ήταν ιδιαίτερα σημαντική για την αντιμετώπιση της ζημίας που προκλήθηκε σε υγιείς επιχειρήσεις και τη διατήρηση της συνέχισης της οικονομικής δραστηριότητας. Ταυτόχρονα, η Επιτροπή διασφάλισε ότι η δημόσια στήριξη θα είχε ως παραλήπτες εταιρείες που έχουν ανάγκη και απέτρεψε επιβλαβείς αγώνες πλειοδοσίας επιδοτήσεων.

Το προσωρινό πλαίσιο που εκδόθηκε στην αρχή της κρίσης καθόριζε τις προϋποθέσεις σύμφωνα με τις οποίες η Επιτροπή κηρύσσει μια ενίσχυση συμβατή με το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ (ενίσχυση «για την άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας κράτους μέλους»)¹¹. Το προσωρινό πλαίσιο τροποποιήθηκε πολλές φορές το 2020, αποδεικνύοντας την ικανότητα της Επιτροπής να προσαρμόζει τους κανόνες στον μεταβαλλόμενο χαρακτήρα της κρίσης.

Τον Απρίλιο του 2020, διευρύνθηκε προκειμένου να καλύψει τη στήριξη επιχειρήσεων που αναπτύσσουν, δοκιμάζουν και παράγουν προϊόντα αναγκαία για την καταπολέμηση του κορονοϊού, όπως εμβόλια, φάρμακα, ιατροτεχνολογικά προϊόντα, απολυμαντικά και εξοπλισμό ατομικής προστασίας, καθώς και τη στήριξη μισθών και καθεστώτα αναβολής της καταβολής φόρου¹². Η δεύτερη τροποποίηση που εκδόθηκε τον Μάιο του 2020 καθόρισε τα κριτήρια σύμφωνα με τα οποία τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να προβαίνουν σε ανακεφαλαιοποιήσεις και να παρέχουν δάνεια μειωμένης εξασφάλισης σε εταιρείες που έχουν ανάγκη. Η τρίτη τροποποίηση του Ιουνίου 2020 διεύρυνε το προσωρινό πλαίσιο ώστε να παρέχει τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να χορηγούν δημόσια στήριξη σε όλες τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, ακόμη σε εκείνες που ήταν προβληματικές την 31η Δεκεμβρίου 2019. Η τέταρτη τροποποίηση που εκδόθηκε τον Οκτώβριο του 2020 παράτεινε το πεδίο εφαρμογής του προσωρινού πλαισίου κατά έξι μήνες έως τις 30 Ιουνίου 2021 και παρείχε τη δυνατότητα στήριξης μέσω ανακεφαλαιοποίησης έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2021. Δεδομένου του δεύτερου κύματος της έξαρσης της νόσου COVID-19 και της μεγαλύτερης από την αρχικά εκτιμώμενη διάρκειας της κρίσης, η πέμπτη τροποποίηση, τον Ιανουάριο του 2021, παράτεινε όλα τα μέτρα που προβλέπονται στο προσωρινό πλαίσιο, περιλαμβανομένων των μέτρων ανακεφαλαιοποίησης, έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021, και διεύρυνε το πεδίο εφαρμογής του προσωρινού πλαισίου μέσω της αύξησης των προβλεπόμενων ανώτατων ορίων και της δυνατότητας μετατροπής ορισμένων επιστρεπτέων μορφών ενισχύσεων σε άμεσες επιχορηγήσεις έως το τέλος του 2021.

Σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, η Επιτροπή εξέδωσε έναν μεγάλο αριθμό αποφάσεων σχετικά με κρατικές ενισχύσεις δυνάμει του προσωρινού πλαισίου, παρέχοντας στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να θεσπίζουν μέτρα για τον περιορισμό των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19. Το 2020, η Επιτροπή εξέδωσε 598 αποφάσεις για κρατικές

¹¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19 (ΕΕ C 91I της 20.3.2020).

¹² Η εν λόγω διεύρυνση του προσωρινού πλαισίου καθορίζει τις προϋποθέσεις βάσει των οποίων η Επιτροπή κηρύσσει μια ενίσχυση συμβατή με το άρθρο 107 παράγραφος 3 σημείο γ) της ΣΛΕΕ («οι ενισχύσεις για την προώθηση της αναπτύξεως ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον»).

ενισχύσεις που σχετίζονταν με την COVID-19¹³. Κατά την εν λόγω περίοδο, η Επιτροπή εξουσιοδότησε κρατικές ενισχύσεις που εκτιμάται ότι ανέρχονται σε 3,08 τρις. EUR¹⁴. Ορισμένα από αυτά τα μέτρα βοήθειας συγχρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής, ιδίως χάρη στις δύο δέσμες μέτρων ανταπόκρισης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που προτάθηκαν από την Επιτροπή και εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 2020: την «Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού» (CRII) και την «Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού+» (CRII+).

Πολλά κράτη μέλη κοινοποίησαν «συλλογικά καθεστώτα» που καλύπτουν διάφορους τομείς της οικονομίας μέσω διαφορετικών ειδών ενισχύσεων, περιλαμβανομένης στήριξης που στοχεύει τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (στο εξής: ΜΜΕ). Για παράδειγμα, η Γαλλία κοινοποίησε ένα συλλογικό καθεστώς ύψους 7 δισ. EUR ειδικά για τη στήριξη των ΜΜΕ. Το καθεστώς περιλάμβανε διάφορα είδη στήριξης, όπως άμεσες επιχορηγήσεις, δάνεια με ευνοϊκά επιτόκια και κρατικές εγγυήσεις δανείων¹⁵. Πολλά κράτη μέλη, περιλαμβανομένης της Δανίας, της Βουλγαρίας, της Ελλάδας, της Ιταλίας, της Ρουμανίας, του Βελγίου και της Σλοβακίας, κοινοποίησαν ενισχύσεις ειδικά για τη στήριξη των ΜΜΕ. Οι ενισχύσεις προς τις ΜΜΕ χορηγήθηκαν υπό διάφορες μορφές, όπως αναβολές της καταβολής φόρου (Δανία)¹⁶, καθεστώτα δημόσιων εγγυήσεων (Βουλγαρία)¹⁷ και επιχορηγήσεις που καλύπτουν τους τόκους υφιστάμενων δανειακών υποχρεώσεων (Ελλάδα)¹⁸.

Πολλά κράτη μέλη κοινοποίησαν ενισχύσεις για τη στήριξη της έρευνας, της ανάπτυξης, υποδομών δοκιμής και παραγωγής **προϊόντων που συνδέονται με τον κορονοϊό**¹⁹. Για παράδειγμα, η Γερμανία κοινοποίησε ένα συλλογικό καθεστώς για τη στήριξη της έρευνας, της ανάπτυξης, της δοκιμής και της παραγωγής προϊόντων που συνδέονται με τον κορονοϊό²⁰.

¹³ Στο ποσό περιλαμβάνονται αποφάσεις που εκδόθηκαν στο πλαίσιο της εξαιρετικής νομικής βάσης στην οποία βασίζεται το προσωρινό πλαίσιο, καθώς και στο πλαίσιο των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις που εφαρμόζονται σε μη εξαιρετικές περιστάσεις. Επιπλέον, περιλαμβάνει μεταγενέστερες τροποποιήσεις αποφάσεων που είχαν εκδοθεί προγενέστερα.

¹⁴ Το ποσό περιλαμβάνει μέτρα κρατικών ενισχύσεων που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο του προσωρινού πλαισίου, κάθε κρατική ενίσχυση που σχετίζεται με την COVID-19 και έχει εγκριθεί στο πλαίσιο άλλων συνόλων κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, καθώς και προσαρμοσμένα ποσά που περιλαμβάνονται σε μεταγενέστερες αποφάσεις τροποποίησης.

¹⁵ Υπόθεση SA.56985 (2020/N) Γαλλία – COVID-19: Régime cadre temporaire pour le soutien aux entreprises, απόφαση της Επιτροπής της 20.4.2020.

Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202017/285598_2149988_102_2.pdf.

¹⁶ Υπόθεση SA.57027 (2020/N) Δανία – COVID-19: Διευκόλυνση πίστωσης και αναβολές της καταβολής ΦΠΑ και φόρου μισθοδοσίας, απόφαση της Επιτροπής της 30.4.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202019/285826_2153371_56_2.pdf.

¹⁷ Υπόθεση SA.56933 (2020/N) Βουλγαρία – COVID-19: Διαμεσολαβούμενο πρόγραμμα εγγύησης δανείων, απόφαση της Επιτροπής της 8.4.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202015/285460_2146849_41_2.pdf.

¹⁸ Υπόθεση SA.56839 (2020/N) Ελλάδα – COVID-19: Στήριξη των δανειακών υποχρεώσεων ΜΜΕ με τη μορφή επιχορηγήσεων στο πλαίσιο του προσωρινού πλαισίου για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19, απόφαση της Επιτροπής της 8.4.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202016/285303_2147455_84_2.pdf.

¹⁹ Για παράδειγμα, Ιταλία (SA.56786), Βέλγιο (SA.57173 και SA.57057), Γαλλία (SA.57367), Μάλτα (SA.57204 και SA.57075) και Τσεχία (SA.56961 και SA.57071).

²⁰ Υπόθεση SA.57100 Γερμανία – COVID-19: Ομοσπονδιακή ενίσχυση-πλαίσιο για Ε&Α που συνδέεται με την COVID-19, επενδύσεις σε υποδομές δοκιμής και παραγωγής, απόφαση της Επιτροπής της 28.4.2021. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57100.

Ο τομέας των μεταφορών επλήγη σοβαρά από την παγκόσμια πανδημία. Το 2020, η Επιτροπή εξέδωσε 42 αποφάσεις με τις οποίες επέτρεπε τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων σε αεροπορικές εταιρείες, αεροδρόμια και εταιρείες επίγειας εξυπηρέτησης προκειμένου να καλύψουν τις ανάγκες τους σε ρευστότητα και κεφάλαια, οι οποίες προέκυψαν από την πανδημία COVID-19. Σειρά αεροπορικών εταιρειών επωφελήθηκαν από ενισχύσεις που εγκρίθηκαν δυνάμει του προσωρινού πλαισίου [άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ], περιλαμβανομένης της Air France, της Lufthansa, της SAS, της Austrian Airlines, της airBaltic, της Blue Air, της KLM, της Nordica, της Alitalia και της Brussels Airlines²¹. Επιπλέον, ενισχύσεις σε αεροπορικές εταιρείες εγκρίθηκαν δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ και των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση²². Για παράδειγμα, η Επιτροπή ενέκρινε κρατική ενίσχυση στη γαλλική αεροπορική εταιρεία Corsair. Οι προϋπάρχουσες οικονομικές δυσκολίες της αεροπορικής εταιρείας επιδεινώθηκαν από την έξαρση του κορονοϊού. Επομένως, η κρατική ενίσχυση αποτελούταν από δύο χωριστά μέτρα, 106,7 εκατ. EUR ως ενίσχυση για την αναδιάρθρωση και 30,2 εκατ. EUR ως αποζημίωση της Corsair για ζημιές που υπέστη λόγω της έξαρσης του κορονοϊού²³. Η πορτογαλική αεροπορική εταιρεία TAP δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις για ενίσχυση δυνάμει του προσωρινού πλαισίου, διότι ήταν ήδη προβληματική πριν από τις 31 Δεκεμβρίου 2019. Η Επιτροπή ενέκρινε δάνειο ύψους 1,2 δισ. EUR για τη διάσωση της TAP²⁴. Επιπλέον, η Επιτροπή ενέκρινε καθεστώτα για την αποζημίωση περιφερειακών και τοπικών εταιρειών δημόσιων μεταφορών για τη ζημία που υπέστησαν ως αποτέλεσμα της απαγόρευσης της κυκλοφορίας και άλλων μέτρων²⁵. Εκτός από τις μεταφορές, η Επιτροπή ενέκρινε δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ μέτρα που θεσπίστηκαν από τα κράτη μέλη για επιχειρήσεις που επλήγησαν ιδιαίτερα από την έξαρση της πανδημίας, για παράδειγμα στους τομείς του τουρισμού, του πολιτισμού, της φιλοξενίας και του λιανικού εμπορίου²⁶. Επιπλέον, η Επιτροπή εξέδωσε σειρά αποφάσεων δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 2 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ (ενισχύσεις για την επανόρθωση ζημιών που προκαλούνται από θεομηνίες ή άλλα έκτακτα γεγονότα), με σκοπό, για παράδειγμα, την αποκατάσταση της ζημίας των αυτοαπασχολούμενων, την

²¹ Βλέπε αντιστοίχως τις υποθέσεις: SA.57082, SA.57153, SA.57369, SA.57543 και SA.58342, SA.57539, SA.58101, SA.57026, SA.56943, SA.57116, SA.57586, SA.58114, SA.57544.

²² Ανακοίνωση της Επιτροπής: Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων, EE C 249 της 31.7.2014, σ. 1.

²³ Υπόθεση SA.58463 Γαλλία – Ενίσχυση αναδιάρθρωσης της Corsair, απόφαση της Επιτροπής της 11.12.2020.

Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_58463.

²⁴ Υπόθεση SA.57369 COVID-19 – Ενίσχυση της TAP, απόφαση της Επιτροπής της 10.6.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57369.

²⁵ Για παράδειγμα, υπόθεση SA.57675 (2020/N) Γερμανία COVID-19 – καθεστώς για τις περιφερειακές και τοπικές δημόσιες επιβατικές μεταφορές, απόφαση της Επιτροπής της 7.8.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/202033/287584_2180796_60_2.pdf.

²⁶ Για παράδειγμα, υπόθεση SA.58214 Ιρλανδία – COVID-19 Ταμείο προσαρμογής για την επαναλειτουργία των επιχειρήσεων τουρισμού και φιλοξενίας, βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_58214;

Υπόθεση SA.57595 Κροατία – Πρόγραμμα κρατικών ενισχύσεων του Υπουργείου Πολιτισμού για τη στήριξη της οικονομίας ενόψει της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19, βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57595;

Υπόθεση SA.59048 Δανία – COVID-19: Ενισχύσεις προς καφετέριες, εστιατόρια, μπαρ, νυχτερινά κέντρα, αίθουσες εκδηλώσεων και τους προμηθευτές τους, βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_59048.

επιδότηση του σταθερού κόστους και την αποζημίωση απωλειών λόγω ακύρωσης αθλητικών διοργανώσεων²⁷.

Επιπλέον, η Επιτροπή ενέκρινε δυνάμει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ σειρά μέτρων για κρατικές ενισχύσεις που στοχεύουν σε συγκεκριμένους τομείς στα κράτη μέλη. Η Γερμανία, για παράδειγμα, κοινοποίησε ταμείο ύψους 46 δισ. EUR (BayernFonds) υπό μορφή εγγυήσεων, μέσων ανακεφαλαιοποίησης και μέσων επιδότησης χρέους για τη Βαυαρία με στόχο την παροχή ρευστότητας και κεφαλαιακής στήριξης σε επιχειρήσεις²⁸. Μέτρα κρατικών ενισχύσεων εγκρίθηκαν επίσης για τις περιφέρειες της Βαλлонίας και των Βρυξελλών στο Βέλγιο και των περιφερειών του Φρίουλι-Βενέτσια Τζούλια και της Νότιας Ιταλίας²⁹.

Όσον αφορά τα ποσά που εγκρίθηκαν από την Επιτροπή, υπήρξαν πολύ μεγάλες διαφορές μεταξύ των κρατών μελών. Οι εν λόγω διαφορές εξηγούνται εν μέρει από τα αποκλίνοντα μεγέθη των οικονομιών των κρατών μελών.

Ειδικότερα, περίπου το 51,5 % των κρατικών ενισχύσεων που εγκρίθηκαν κοινοποιήθηκε από τη Γερμανία. Η Ιταλία κοινοποίησε μέτρα που αντιπροσωπεύουν περίπου το 14,7 % του συνολικού ποσού των κρατικών ενισχύσεων που εγκρίθηκαν, ενώ οι κρατικές ενισχύσεις που κοινοποίησε η Γαλλία αντιπροσωπεύουν το 13,9 % του εν λόγω ποσού. Οι κρατικές ενισχύσεις που κοινοποίησε η Ισπανία εκπροσωπούν το 4,8 % του συνολικού ποσού των κρατικών ενισχύσεων, ενώ οι ενισχύσεις που κοινοποίησαν η Πολωνία και το Βέλγιο αντιπροσωπεύουν περίπου το 2 % και 1,8 % αντιστοίχως. Οι ενισχύσεις που κοινοποίησαν άλλα κράτη μέλη εκτιμούνται μεταξύ του 0,01 % και του 1,5 % του συνολικού εκτιμώμενου ποσού των 3,08 τρις. EUR. Ο πραγματικός οικονομικός αντίκτυπος των μέτρων κρατικών ενισχύσεων εξαρτάται από την εφαρμογή τους και όχι από τον προϋπολογισμό τους. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή παρακολουθεί την εφαρμογή των μέτρων κρατικών ενισχύσεων που σχετίζονται με την COVID-19 και προσαρμόζει τη στρατηγική της για τις κρατικές ενισχύσεις ανάλογα με την εξέλιξη της κατάστασης στην εσωτερική αγορά.

Με βάση τις απαντήσεις και των 27 κρατών μελών σε δύο διαδοχικές έρευνες που διεξήγαγε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την περίοδο από τα μέσα Μαρτίου έως το τέλος Δεκεμβρίου του 2020, από τα 2,96 τρις. EUR σε ενισχύσεις που είχαν εγκριθεί έως τότε δαπανήθηκαν τελικά περίπου 544 δισ. EUR. Σε απόλυτους όρους, σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία που απέστειλαν τα κράτη μέλη, η Γαλλία έχει εκταμιεύσει περισσότερο από το ένα τέταρτο των συνολικών ενισχύσεων που χορηγήθηκαν (155,36 δισ. EUR), ακολουθούμενη από την Ιταλία, η οποία έχει εκταμιεύσει το 19,8 % των συνολικών ενισχύσεων (107,9 δισ. EUR), τη

²⁷ Υπόθεση SA.56791 Προσωρινό καθεστώς αποζημιώσεων για αυτοαπασχολούμενους που επλήγησαν οικονομικά από την COVID-19, απόφαση της Επιτροπής της 25.3.2021, βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_56791; Υπόθεση SA.57291 Καθεστώς αποζημιώσεων COVID-19: Οδηγία για επιδοτήσεις σταθερού κόστους, απόφαση της Επιτροπής της 23.5.2020, βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57291; Υπόθεση SA.57614 Καθεστώς αποζημιώσεων για αθλητικές οργανώσεις, εγκαταστάσεις και την ακύρωση αθλητικών διοργανώσεων που σχετίζονται με την COVID-19 (Πρόγραμμα για τον αθλητισμό – COVID) – Τσεχία, απόφαση της Επιτροπής της 22.7.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202030/286956_2175432_128_2.pdf.

²⁸ Υπόθεση SA.57447 Γερμανία – μέτρα COVID-19 του ταμείου BayernFonds. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202040/286247_2192300_93_2.pdf.

²⁹ Υποθέσεις SA.57083, SA.57056, SA.58802 και SA.57005.

Γερμανία, με 19,1 % των συνολικών ενισχύσεων (104,25 δισ. EUR), και την Ισπανία με 16,7 % (90,8 δισ. EUR). Σε σχετικούς όρους, σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία που απέστειλαν τα κράτη μέλη, η χώρα η οποία έχει εκταμιεύσει το μεγαλύτερο ποσό σε σύγκριση με το ΑΕΠ της είναι η Ισπανία (7,3 %), ακολουθούμενη από τη Γαλλία (6,4 %), την Ιταλία (6,0 %), την Ελλάδα (4,4 %), τη Μάλτα (3,9 %), την Ουγγαρία (3,7 %), την Πορτογαλία (3,6 %), την Πολωνία (3,6 %) και την Κύπρο (3,5 %). Στο επίπεδο της ΕΕ-27, οι δαπάνες σε κρατικές ενισχύσεις που συνδέονται με τον κορονοϊό αντιστοιχούν περίπου στο 3,9 % του ΑΕΠ της ΕΕ.

Πέραν από τις ενισχύσεις που κοινοποιήθηκαν δυνάμει του προσωρινού πλαισίου, τα κράτη μέλη έχουν δικαίωμα να θεσπίζουν μέτρα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων από την ΕΕ. Κρατικές ενισχύσεις που θεωρείται ότι προκαλούν λιγότερες στρεβλώσεις, όπως για παράδειγμα οι ενισχύσεις που βασίζονται στους κανονισμούς για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας³⁰ ή σε ορισμένους κανονισμούς απαλλαγής κατά κατηγορία³¹, μπορούν να θεσπιστούν χωρίς προηγούμενη έγκριση της Επιτροπής. Σε αυτές περιλαμβάνονται κυρίως μέτρα όπως οι επιδοτήσεις μισθών, η αναστολή πληρωμών των φόρων εταιρειών και του ΦΠΑ, καθώς και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

2.2. Κατευθυντήριες οδηγίες προς τους συμμετέχοντες στην αγορά σχετικά με την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία και τον έλεγχο των συγκεντρώσεων

Η διατήρηση της πειθαρχίας στην αγορά με σκοπό τη διασφάλιση της λειτουργίας της ενιαίας αγοράς καθίσταται ακόμα σημαντικότερη σε καιρούς κρίσης. Ταυτόχρονα, πρέπει να διευκολύνεται η συνεργασία μεταξύ των εταιρειών όταν είναι αναγκαίο για την καταπολέμηση των επιπτώσεων της πανδημίας.

Όσον αφορά την [αντιμονοπωλιακή νομοθεσία](#), η Επιτροπή θέσπισε γρήγορα σειρά μέτρων που καλύπτουν διάφορους τομείς.

³⁰ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (ΕΕ L 352 της 24.12.2013, σ. 1)· κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1408/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας («de minimis») στον γεωργικό τομέα (ΕΕ L 352 της 24.12.2013, σ. 9)· κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ L 190 της 28.6.2014, σ. 45)· και κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 360/2012 της Επιτροπής, της 25ης Απριλίου 2012, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΕΕ L 114 της 26.4.2012, σ. 8).

³¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) (ΕΕ L 187 της 26.6.2014, σ. 1)· κανονισμός (ΕΕ) 2017/1084 της Επιτροπής, της 14ης Ιουνίου 2017, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 όσον αφορά τις ενισχύσεις για τις λιμενικές και αερολιμενικές υποδομές, τα όρια κοινοποίησης για τις ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς και για τις ενισχύσεις για αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές, καθώς και τα καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές, και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 702/2014 όσον αφορά τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών (ΕΕ L 156 της 20.6.2017, σ. 1).

Η Επιτροπή παρείχε κατευθυντήριες οδηγίες προς τους συμμετέχοντες στην αγορά μέσω μιας ανακοίνωσης³² και μιας *ad-hoc διοικητικής επιστολής για θέση υπόθεσης στο αρχείο*, στις οποίες καθορίζονται τα βασικά κριτήρια που χρησιμοποιεί κατά την αξιολόγηση σχεδίων συνεργασίας που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση ελλείψεων εφοδιασμού βασικών προϊόντων και υπηρεσιών κατά την έξαρση της νόσου COVID-19, όπως φάρμακα και ιατρικός εξοπλισμός. Επιπλέον, η Επιτροπή συνεργάστηκε με εταιρείες, για παράδειγμα στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας, παρέχοντας άτυπη καθοδήγηση σχετικά με τα είδη συνεργασίας που δεν θα δημιουργούσαν πρόβλημα, και καθορίζοντας τις απαραίτητες διασφαλίσεις για την εν λόγω συνεργασία.

Στις 30 Απριλίου 2020, η Επιτροπή εξέδωσε τρεις εκτελεστικούς κανονισμούς για την προσωρινή χαλάρωση του πεδίου εφαρμογής των κανόνων του δικαίου του ανταγωνισμού σε *τρεις γεωργικούς τομείς* που επλήγησαν σοβαρά από την πανδημία της COVID-19³³. Οι εκτελεστικοί κανονισμοί έδωσαν σε γεωργούς και αναγνωρισμένες διακλαδικές οργανώσεις τη δυνατότητα να αναλάβουν προσωρινές συλλογικές δράσεις για τη σταθεροποίηση ορισμένων τομέων.

Επιπλέον, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ανταγωνισμού (στο εξής: ΕΔΑ) εξέδωσε κοινή δήλωση σχετικά με την εφαρμογή των αντιμονοπωλιακών κανόνων κατά την κρίση λόγω της νόσου COVID-19 και συνεργάστηκε στενά σε θέματα ανταγωνισμού που σχετίζονται με την COVID-19. Στην *κοινή δήλωση*³⁴, τα μέλη του ΕΔΑ δήλωσαν ότι κατανοούν ότι η εξαιρετική κατάσταση μπορεί να δημιουργήσει για τις εταιρείες την ανάγκη να συνεργαστούν προκειμένου να διασφαλίσουν τον εφοδιασμό και τη δίκαιη διανομή σπάνιων προϊόντων σε όλους τους καταναλωτές. Δήλωσαν ότι δεν θα επέμβουν ενεργά ενάντια σε αναγκαία και προσωρινά μέτρα που επιβάλλονται για την αποτροπή ελλείψεων στην προσφορά. Ταυτόχρονα, έχει ύψιστη σημασία να διασφαλιστεί ότι τα προϊόντα που θεωρούνται αναγκαία για την προστασία της υγείας των καταναλωτών στην τρέχουσα κατάσταση (π.χ. προστατευτικές μάσκες και αντισηπτικά τζελ) παραμένουν διαθέσιμα σε ανταγωνιστικές τιμές. Το ΕΔΑ δήλωσε ότι, επομένως, δεν θα διστάσει να αναλάβει δράση κατά εταιρειών που εκμεταλλεύονται την τρέχουσα κατάσταση μέσω της δημιουργίας συμπράξεων ή της κατάχρησης της δεσπόζουσας θέσης τους. Μετά την κοινή δήλωση, η Επιτροπή και οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού συνεργάστηκαν για να διασφαλίσουν ότι δεν θα υπάρξουν

³² Ανακοίνωση της Επιτροπής: Προσωρινό πλαίσιο για την αξιολόγηση ζητημάτων αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας που αφορούν τη συνεργασία επιχειρήσεων για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης που απορρέουν από την τρέχουσα έξαρση της νόσου COVID-19, ΕΕ C 116 της 8.4.2020, σ. 7.

³³ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2020/593 της Επιτροπής, της 30ής Απριλίου 2020, για την έγκριση των συμφωνιών και των αποφάσεων σχετικά με μέτρα σταθεροποίησης της αγοράς στον τομέα της πατάτας (ΕΕ L 140 της 4.5.2020, σ. 13)· εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2020/594 της Επιτροπής, της 30ής Απριλίου 2020, για την έγκριση συμφωνιών και αποφάσεων σχετικά με μέτρα σταθεροποίησης της αγοράς στον τομέα των ζωντανών φυτών και προϊόντων της ανθοκομίας, των βολβών, ριζών και παρόμοιων ειδών, καθώς και των κομμένων ανθέων και διακοσμητικών φυλλωμάτων (ΕΕ L 140 της 4.5.2020, σ. 17)· εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2020/599 της Επιτροπής, της 30ής Απριλίου 2020, για την έγκριση των συμφωνιών και αποφάσεων σχετικά με τον προγραμματισμό της παραγωγής στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ L 140 της 4.5.2020, σ. 37). Τους εν λόγω εκτελεστικούς κανονισμούς της Επιτροπής ακολούθησε η έκδοση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2020/975 της Επιτροπής, της 6ης Ιουλίου 2020, για την έγκριση των συμφωνιών και των αποφάσεων σχετικά με μέτρα σταθεροποίησης της αγοράς στον αμπελοοινικό τομέα (ΕΕ L 215 της 7.7.2020, σ. 13).

³⁴ Κοινή δήλωση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού σχετικά με την εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού κατά τη διάρκεια της κρίσης του κορονοϊού. Βλέπε: https://www.acceptance.ec.europa.eu/competition/ecn/202003_joint-statement_ecn_corona-crisis.pdf.

διαταραχές στον εφοδιασμό με βασικά αγαθά και υπηρεσίες κατά τη διάρκεια της πανδημίας και ότι οι κανόνες ανταγωνισμού εφαρμόζονται με τρόπο συνεκτικό, τόσο όσον αφορά την επιβολή της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας όσο και την καθοδήγηση των πρωτοβουλιών συνεργασίας των εταιρειών κατά τη διάρκεια της κρίσης. Χάρη στη στενή συνεργασία, τον συντονισμό σε υποθέσεις αντιμονοπωλιακών υποθέσεων που σχετίζονται με την COVID-19 και την καθοδήγηση, το ΕΔΑ μπόρεσε να απευθυνθεί με ενιαία φωνή σε εταιρείες που επιδιώκουν να σχεδιάσουν πρωτοβουλίες που συμμορφώνονται με τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες.

Όσον αφορά τον [έλεγχο των συγκεντρώσεων](#), η Επιτροπή μπόρεσε να συνεχίσει τις δραστηριότητές της, σεβόμενη πλήρως τις νομικές υποχρεώσεις και τις προθεσμίες της³⁵. Παρά την πανδημία, το 2020 κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή 361 πράξεις. Όπως στα προηγούμενα χρόνια, οι περισσότερες συγκεντρώσεις που κοινοποιήθηκαν δεν έθεταν ζητήματα ανταγωνισμού και μπόρεσαν να διεκπεραιωθούν γρήγορα. Η Επιτροπή εξέδωσε 352 αποφάσεις συγκεντρώσεων και παρενέβη σε 18 υποθέσεις. Στην τελευταία κατηγορία, 13 συγκεντρώσεις εγκρίθηκαν με την επιφύλαξη δεσμεύσεων στην πρώτη φάση³⁶, τρεις³⁷ εγκρίθηκαν με τη λήψη διορθωτικών μέτρων μετά τη δεύτερη φάση της έρευνας, ενώ μία συγκέντρωση³⁸ εγκρίθηκε χωρίς προϋποθέσεις στη δεύτερη φάση. Η απλουστευμένη διαδικασία χρησιμοποιήθηκε στο 76 % του συνόλου των πράξεων που κοινοποιήθηκαν το 2020.

2.3. Προετοιμασία για την ανάκαμψη και την έξοδο από την κρίση

Με πόρους ύψους 672,5 δισ. EUR, ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΜΑΑ)³⁹ αντιπροσωπεύει μακράν το μεγαλύτερο μέρος των 750 δισ. EUR της δέσμης μέτρων ανάκαμψης [NextGenerationEU](#)⁴⁰. Ο ΜΑΑ θα στηρίζει δημόσιες επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις στα κράτη μέλη, οι οποίες θα τα βοηθήσουν να αντιμετωπίσουν τις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 και θα διευκολύνουν την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση.

³⁵ Για να διασφαλιστεί η συνέχιση των δραστηριοτήτων στη διάρκεια της πανδημίας, η Επιτροπή εισήγαγε το εργαλείο ηλεκτρονικών κοινοποιήσεων eNotifications, το οποίο παρέχει τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να κοινοποιούν προγραμματισμένες συγκεντρώσεις ηλεκτρονικά.

³⁶ Υποθέσεις M.9408 Assa Abloy/Agta Record, M.9434 UTC/Raytheon, M.9461 AbbVie/Allergan, M.9502 Synthomer/Omnova Solutions, M.9517 Mylan/Upjohn, M.9546 Gategroup/LSG European Business, M.9554 Elanco Animal Health/Bayer Animal Health Division, M.9674 Vodafone Italia/Tim/INWIT JV, M.9677 DIC/BASF Colors & Effects, M.9728 Altice/Omers/Allianz/Covage, M.9744 Mastercard/Nets, M.9776 Worldline/Ingenico και M.9779 Alstom/Bombardier Transportation.

³⁷ Υπόθεση M.9014 PKN Orlen/Grupa Lotos, Υπόθεση M.9730 FCA/PSA, Υπόθεση M.9660 Google/Fitbit.

³⁸ Υπόθεση M.9409 Aurubis/Metallo Group Holding.

³⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17). Πρόταση της Επιτροπής, της 28.5.2020, για κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, ό.π. Τον Δεκέμβριο του 2020 επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία στο Συμβούλιο, και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε τον κανονισμό ΜΑΑ στις 9.2.2021.

⁴⁰ Άλλα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν είναι, για παράδειγμα, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη», το rescEU και το νέο πρόγραμμα για την υγεία «Η ΕΕ για την υγεία».

Επανεξέταση των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας των κρατών μελών

Για να λάβουν επιχορηγήσεις και χαμηλότοκα δάνεια στο πλαίσιο του ΜΑΑ, τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλουν σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ) τα οποία θα ελέγχονται από την Επιτροπή πριν από την εκταμίευση οποιουδήποτε κονδυλίου. Όλα τα έργα που περιλαμβάνονται στα ΣΑΑ πρέπει να αξιολογούνται βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Το φθινόπωρο του 2020, σειρά κρατών μελών υπέβαλε στην Επιτροπή σχέδια ΣΑΑ και η ΓΔ Ανταγωνισμού βοήθησε στην επανεξέταση και την παροχή συμβουλών σχετικά με τα σχέδια ΣΑΑ. Επιπλέον, η ΓΔ Ανταγωνισμού, από κοινού με άλλες υπηρεσίες της Επιτροπής, συνέδραμε τα κράτη μέλη στην προετοιμασία των ΣΑΑ σύμφωνα με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Για τον σκοπό αυτόν, η Επιτροπή δημοσίευσε τον Δεκέμβριο του 2020 ένα σύνολο υποδειγμάτων καθοδήγησης. Τα υποδείγματα επικαιροποιήθηκαν τον Ιανουάριο του 2021⁴¹.

3. Διασφάλιση ότι οι κανόνες ανταγωνισμού παραμένουν κατάλληλοι για τον επιδιωκόμενο σκοπό – Ένα εκτενές θεματολόγιο πολιτικής

Το 2020, η Επιτροπή συνέχισε τη συνολική επανεξέταση των κανόνων ανταγωνισμού, ώστε να τους καταστήσει κατάλληλους για το μεταβαλλόμενο περιβάλλον της αγοράς, συμπεριλαμβανομένης της επιταχυνόμενης ψηφιοποίησης της οικονομίας. Επιπλέον, η επανεξέταση αξιοποιεί τις παρατηρήσεις που κατέθεσαν τον Απρίλιο του 2019 οι τρεις ανεξάρτητοι ειδικοί σύμβουλοι στην έκθεσή τους σχετικά με την ψηφιοποίηση και το δίκαιο του ανταγωνισμού⁴².

Ειδικότερα, η Επιτροπή σημείωσε πρόοδο στο αναθεωρητικό της θεματολόγιο με τη συμπερίληψη μεγάλου αριθμού κανονισμών απαλλαγής κατά κατηγορία, κατευθυντηρίων γραμμών και ανακοινώσεων, ενώ προώθησε σειρά υπό εξέλιξη πρωτοβουλιών για τη διασφάλιση δίκαιου ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά, όπως η πρόταση για την πράξη για τις ψηφιακές αγορές και η πρωτοβουλία για τις ξένες επιδοτήσεις. Επιπλέον, το 2020 η Επιτροπή ολοκλήρωσε τον έλεγχο καταλληλότητας της δέσμης μέτρων του 2014 για τον εκσυγχρονισμό των κρατικών ενισχύσεων.

3.1. Νέα πρωτοβουλία πολιτικής για την ενίσχυση της εργαλειοθήκης της πολιτικής ανταγωνισμού

Ως κεντρικό σημείο της ευρωπαϊκής ψηφιακής στρατηγικής⁴³, που παρουσίασε η Επιτροπή τον Φεβρουάριο του 2020, η Επιτροπή κατέθεσε δύο νομοθετικές προτάσεις με σκοπό τη δημιουργία ενός ασφαλέστερου ψηφιακού χώρου για όλους τους χρήστες, εντός του οποίου θα προστατεύονται τα θεμελιώδη δικαιώματά τους και θα δημιουργούνται ανταγωνιστικές συνθήκες που θα παρέχουν σε καινοτόμες ψηφιακές επιχειρήσεις τη δυνατότητα να αναπτυχθούν εντός της ενιαίας αγοράς και να είναι ανταγωνιστικές σε παγκόσμιο επίπεδο.

⁴¹Εγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής: Καθοδήγηση προς τα κράτη μέλη – Σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, SWD(2021) 12 final της 22.1.2021. Βλέπε: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf.

⁴² «Competition Policy in the Digital Era» (Η πολιτική ανταγωνισμού στην ψηφιακή εποχή), 2019, Βλέπε: <https://ec.europa.eu/competition/publications/reports/kd0419345enn.pdf>.

⁴³ Shaping Europe's Digital Future (Διαμόρφωση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρώπης), δημοσίευση της Επιτροπής της 19.2.2020, ISBN 978-92-76-16362-6.

Το 2020, η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση πράξης για τις ψηφιακές αγορές για με διεκδικήσιμες και δίκαιες ψηφιακές αγορές⁴⁴. Η πρόταση κανονισμού αποσκοπεί στην αντιμετώπιση διαρθρωτικών προβλημάτων στις ψηφιακές αγορές, ιδιαίτερα όσον αφορά τις μεγάλες ψηφιακές πλατφόρμες που ενεργούν ως ρυθμιστές της πρόσβασης, ήτοι τις πλατφόρμες που κατέχουν διαμεσολαβητική θέση δεδομένου ότι συνδέουν μια ευρεία βάση χρηστών με έναν μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων. Ως μέρος της ψηφιακής δέσμης μέτρων, η Επιτροπή υπέβαλε επίσης πρόταση για μια πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες⁴⁵. Αμφότερες οι προτάσεις της Επιτροπής υπάγονται στη συνήθη νομοθετική διαδικασία και θα συζητηθούν στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο στη διάρκεια του 2021.

Πράξη για τις ψηφιακές αγορές

Η πράξη για τις ψηφιακές αγορές —πρόταση κανονισμού που πρόκειται να εκδοθεί δυνάμει του άρθρου 114 της ΣΛΕΕ— θα στοχεύει στην αποφυγή της επιβολής αθέμιτων προϋποθέσεων σε επιχειρήσεις και καταναλωτές από τους ρυθμιστές της πρόσβασης. Παραδείγματα τέτοιων αθέμιτων προϋποθέσεων περιλαμβάνουν την απαγόρευση σε επιχειρήσεις να έχουν πρόσβαση στα ίδια τους τα δεδομένα, τον εγκλωβισμό των χρηστών σε μια συγκεκριμένη υπηρεσία και την επιβολή περιορισμών στη μετάβαση σε εναλλακτικές υπηρεσίες. Οι εταιρείες θα ορίζονται ως ρυθμιστές της πρόσβασης δυνάμει της πράξης, εφόσον πληρούνται τρία ποσοτικά κριτήρια⁴⁶. Οι ορισθέντες ρυθμιστές της πρόσβασης θα υπάγονται σε σειρά υποχρεώσεων και απαγορεύσεων με στόχο τη διασφάλιση ενός ανοικτού διαδικτυακού περιβάλλοντος που είναι δίκαιο για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές και ανοικτό στην καινοτομία από όλους. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα των νέων κανόνων, προβλέπεται η δυνατότητα επιβολής κυρώσεων σε περιπτώσεις μη συμμόρφωσης με τις απαγορεύσεις και τις υποχρεώσεις της πράξης για τις ψηφιακές αγορές.

3.2. Επικαιροποίηση των κανόνων και των κατευθυντήριων οδηγιών που αφορούν τις συγκεντρώσεις και την αντιμονοπωλιακή νομοθεσία

3.2.1. Πρόσδοος στην αξιολόγηση των συγκεντρώσεων

Το 2020, η Επιτροπή προχώρησε στα τελευταία στάδια της αξιολόγησης *επιλεγμένων διαδικαστικών και δικαιοδοτικών πτυχών του ελέγχου των συγκεντρώσεων της ΕΕ*⁴⁷. Στις 26 Μαρτίου 2021, εκδόθηκε έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής στο οποίο

⁴⁴ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με διεκδικήσιμες και δίκαιες αγορές στον ψηφιακό τομέα (πράξη για τις ψηφιακές αγορές), COM(2020) 842 final της 15.12.2020.

⁴⁵ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με την ενιαία αγορά ψηφιακών υπηρεσιών (πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες) και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/31/EK, COM(2020) 825 final της 15.12.2020. Η πράξη θα εισαγάγει κανόνες για τις διαδικτυακές υπηρεσίες (ενδιάμεσες υπηρεσίες, υπηρεσίες φιλοξενίας και διαδικτυακές πλατφόρμες). Οι πάροχοι των εν λόγω υπηρεσιών θα υπόκεινται, μεταξύ άλλων, σε απαιτήσεις διαφάνειας και υποβολής εκθέσεων, υποχρεώσεις ενημέρωσης, κανόνες για την ανταλλαγή δεδομένων και κώδικες δεοντολογίας.

⁴⁶ Ορισμένες μεγάλες διαδικτυακές πλατφόρμες ενεργούν ως ρυθμιστές της πρόσβασης στις ψηφιακές αγορές. Η πράξη για τις ψηφιακές αγορές καθορίζει ένα σύνολο κριτηρίων για τον προσδιορισμό μιας μεγάλης διαδικτυακής πλατφόρμας ως ρυθμιστή της πρόσβασης. Τα εν λόγω κριτήρια πληρούνται εφόσον μια εταιρεία: i.) κατέχει ισχυρή οικονομική θέση, έχει σημαντικό αντίκτυπο στη εσωτερική αγορά και δραστηριοποιείται σε πολλές χώρες της ΕΕ, ii.) κατέχει ισχυρή διαμεσολαβητική θέση, δηλαδή συνδέει μια μεγάλη βάση χρηστών με έναν μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων και iii.) κατέχει (ή αναμένεται ότι θα κατέχει) παγιωμένη και σταθερή θέση στην αγορά.

⁴⁷ Η αξιολόγηση επικεντρώθηκε σε τέσσερα θέματα: i) στην ενδεχόμενη περαιτέρω απλούστευση του ελέγχου των συγκεντρώσεων της ΕΕ, ii) στη λειτουργία των ορίων δικαιοδοσίας, iii) στη λειτουργία του συστήματος παραπομπής και iv) σε συγκεκριμένες τεχνικές πτυχές του πλαισίου διαδικασίας και έρευνας για την αξιολόγηση των συγκεντρώσεων.

συνοψίζονταν τα βασικά πορίσματα της αξιολόγησης⁴⁸. Σε συνέχεια των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης, η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση που παρέχει οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή του μηχανισμού παραπομπής μεταξύ των κρατών μελών, σύμφωνα με το άρθρο 22 του κανονισμού συγκεντρώσεων, και δρομολόγησε εκτίμηση των επιπτώσεων σχετικά με τη διερεύνηση των επιλογών πολιτικής με σκοπό πιο στοχευμένες και απλούστερες διαδικασίες συγκεντρώσεων⁴⁹.

3.2.2. Επανεξέταση των κανόνων για τις κάθετες συμφωνίες προμήθειας και τις συμφωνίες οριζόντιας συνεργασίας

Με τη δημοσίευση του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής τον Σεπτέμβριο του 2020⁵⁰, η Επιτροπή ολοκλήρωσε την αξιολόγηση του **κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία των κάθετων συμφωνιών**⁵¹ και των **κάθετων κατευθυντηρίων γραμμών**⁵². Η αξιολόγηση έκρινε τον βαθμό στον οποίο το υφιστάμενο καθεστώς έχει επιτύχει τον στόχο του να παρέχει ασφαλή λιμένα για κάθετες συμφωνίες οι οποίες είναι ισορροπημένες, βελτιώνουν την αποδοτικότητα, δημιουργούν ασφάλεια δικαίου και μειώνουν το κόστος συμμόρφωσης. Επιπλέον, στόχος της αξιολόγησης ήταν η λήψη απόφασης σχετικά με το αν θα πρέπει να επιτραπεί η λήξη ισχύος των εν λόγω κανόνων ή αν θα πρέπει να ανανεωθούν στην υφιστάμενη μορφή τους ή να αναθεωρηθούν.

Η αξιολόγηση κατέδειξε ότι ο κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία των κάθετων συμφωνιών και οι κατευθυντήριες γραμμές παραμένουν χρήσιμα εργαλεία που διευκολύνουν την αυτοαξιολόγηση των επιχειρήσεων. Ωστόσο, οι αγορές έχουν εξελιχθεί και η αξιολόγηση ανέδειξε σειρά θεμάτων που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Η Επιτροπή δρομολόγησε επανεξέταση με στόχο τη θέσπιση αναθεωρημένων κανόνων έως τις 31 Μαΐου 2022, ημερομηνία λήξης των υφιστάμενων κανόνων.

Το 2020, η Επιτροπή συνέχισε την αξιολόγηση του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία για συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης⁵³ και του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία για συμφωνίες εξειδίκευσης⁵⁴, από κοινού αναφερόμενοι ως **οριζόντιοι κανονισμοί απαλλαγής κατά κατηγορία**. Οι **κατευθυντήριες γραμμές για τις συμφωνίες οριζόντιας συνεργασίας** της Επιτροπής παρέχουν καθοδήγηση για την ερμηνεία των οριζόντιων κανονισμών απαλλαγής κατά κατηγορία και την εφαρμογή του άρθρου 101 της ΣΛΕΕ σε άλλες οριζόντιες

⁴⁸Εγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής: Αξιολόγηση διαδικαστικών και δικαιοδοτικών πτυχών του ελέγχου των συγκεντρώσεων της ΕΕ, SWD(2021) 66 final της 26.3.2021. Βλέπε: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_21_1384

⁴⁹Ανακοίνωση της Επιτροπής: Οδηγίες της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή του μηχανισμού παραπομπής του άρθρου 22 του κανονισμού συγκεντρώσεων σε ορισμένες κατηγορίες υποθέσεων, C(2021) 1959 final της 26.3.2021.

⁵⁰Εγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής — Αξιολόγηση του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία των κάθετων συμφωνιών, SWD(2020) 173 final της 8.9.2020.

⁵¹Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 330/2010 της Επιτροπής, της 20ής Απριλίου 2010, για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών (ΕΕ L 102 της 23.4.2010, σ. 1).

⁵²Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς (ΕΕ C 130 της 19.5.2010, σ. 1).

⁵³Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1217/2010 της Επιτροπής, της 14ης Δεκεμβρίου 2010, για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών έρευνας και ανάπτυξης (ΕΕ L 335 της 18.12.2010, σ. 36).

⁵⁴Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1218/2010 της Επιτροπής, της 14ης Δεκεμβρίου 2010, για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών εξειδίκευσης (ΕΕ L 335 της 18.12.2010, σ. 43).

συμφωνίες. Οι οριζόντιοι κανονισμοί απαλλαγής κατά κατηγορία θα λήξουν στις 31 Δεκεμβρίου 2022. Σκοπός των εν λόγω κανόνων είναι να διευκολυνθούν οι επιχειρήσεις να συνεργάζονται με τρόπους που είναι οικονομικά επιθυμητοί και δεν προκαλούν αρνητικές επιπτώσεις από την άποψη της πολιτικής ανταγωνισμού. Η αξιολόγηση συγκεντρώνει στοιχεία σχετικά με τη λειτουργία τους και θα δώσει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να αποφασίσει αν θα πρέπει να επιτρέψει στους οριζόντιους κανονισμούς απαλλαγής κατά κατηγορία και στις κατευθυντήριες γραμμές να λήξουν, αν θα παρατείνει την ισχύ τους ή αν θα τους αναθεωρήσει. Εντός του 2021 προβλέπεται η έκδοση εγγράφου των υπηρεσιών της Επιτροπής.

Το 2020, η Επιτροπή συνέχισε την αξιολόγηση του [κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας](#) που εκδόθηκε το 2010⁵⁵. Σκοπός της αξιολόγησης είναι να συγκεντρώσει πραγματικά περιστατικά και στοιχεία σχετικά με τη λειτουργία του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας, καθώς και για τις αντίστοιχες κατευθυντήριες γραμμές, κυρίως μέσω της επαλήθευσης του βαθμού στον οποίο έχουν επιτευχθεί οι στόχοι του. Ο κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας λήγει τον Μάιο του 2023 και προβλέπει ότι η Επιτροπή πρέπει να υποβάλει έκθεση αξιολόγησης στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εντός του 2021.

[3.2.3 Αξιολόγηση της ανακοίνωσης για τον ορισμό της αγοράς](#)

Το 2020, η Επιτροπή δρομολόγησε επίσης αξιολόγηση της [ανακοίνωσης για τον ορισμό της αγοράς](#)⁵⁶. Η ανακοίνωση παρέχει καθοδήγηση για τις αρχές και τις βέλτιστες πρακτικές σε σχέση με τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή εφαρμόζει την έννοια της σχετικής αγοράς προϊόντος και της σχετικής γεωγραφικής αγοράς στην επιβολή της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού της ΕΕ. Στόχος της αξιολόγησης είναι να εξετάσει αν η ανακοίνωση εξακολουθεί να είναι κατάλληλη για τον επιδιωκόμενο σκοπό, ιδιαίτερα ενόψει των πρόσφατων εξελίξεων στην αγορά διαφόρων τομέων, περιλαμβανομένων των ψηφιακών αγορών. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης θα δημοσιευτούν εντός του 2021.

[3.2.4. Συλλογικές διαπραγματεύσεις για τους αυτοαπασχολούμενους](#)

Οι ψηφιακές πλατφόρμες έχουν επίδραση στον τρόπο εργασίας των ανθρώπων. Παρέχουν πρόσβαση σε εργασία και μεγαλύτερη ευελιξία αλλά μπορούν να οδηγήσουν ορισμένους εργαζόμενους σε μεγαλύτερη ευπάθεια. Αυτοί που παρέχουν υπηρεσίες μέσω ψηφιακών πλατφορμών δεν μπορούν πάντοτε να ενταχθούν στις παραδοσιακές κατηγορίες απασχόλησης, ενώ δεν είναι πάντοτε σαφές αν οι κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ ενεργούν ως εμπόδιο στις συλλογικές διαπραγματεύσεις για αυτούς που τις έχουν ανάγκη. Τον Ιούνιο του 2020, η Επιτροπή δρομολόγησε μια διαδικασία προκειμένου να αξιολογήσει την ύπαρξη ανάγκης για θέσπιση μέτρων σε επίπεδο ΕΕ μέσω παροχής αυξημένης ασφάλειας δικαίου σχετικά με την ικανότητα εφαρμογής του δίκαιου του ανταγωνισμού της ΕΕ στις συλλογικές διαπραγματεύσεις αυτοαπασχολούμενων. Μια αρχική διαδικασία για τη συγκέντρωση

⁵⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 461/2010 της Επιτροπής, της 27ης Μαΐου 2010, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας (ΕΕ L 129 της 28.5.2010, σ. 52).

⁵⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής για τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (ΕΕ C 372 της 9.12.1997, σ. 5).

στοιχείων διεξήχθη ως μέρος της διαβούλευσης για την πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες. Παράλληλα, η ΓΔ Ανταγωνισμού συνεργάστηκε στενά με τα ενδιαφερόμενα μέρη, περιλαμβανομένων των πλατφορμών και των κοινωνικών εταίρων. Τον Ιανουάριο του 2021, η Επιτροπή δημοσίευσε μια αρχική εκτίμηση των επιπτώσεων στην οποία προσδιορίζονται οι αρχικές επιλογές μιας μελλοντικής δράσης⁵⁷.

3.2.5. Ιδιωτική επιβολή — Έκθεση εφαρμογής της οδηγίας σχετικά με τις αγωγές αποζημίωσης και ανακοίνωση για την προστασία των πληροφοριών εμπιστευτικού χαρακτήρα από τα εθνικά δικαστήρια

Η οδηγία σχετικά με τις αγωγές αποζημίωσης⁵⁸ θεσπίζει κανόνες ώστε να διασφαλίζεται ότι οιοσδήποτε υπέστη ζημία λόγω παράβασης του δικαίου του ανταγωνισμού από επιχείρηση ή από ένωση επιχειρήσεων μπορεί να ασκήσει αποτελεσματικά το δικαίωμα για αξίωση πλήρους αποζημίωσης για την εν λόγω ζημία από την επιχείρηση ή την ένωση επιχειρήσεων ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων. Τον Δεκέμβριο του 2020, η Επιτροπή υπέβαλε έκθεση εφαρμογής στο Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, όπως προβλέπεται στην οδηγία⁵⁹.

Η έκθεση προβαίνει σε απολογισμό της εφαρμογής ορισμένων από τους βασικούς κανόνες της οδηγίας, όπως το δικαίωμα πλήρους αποζημίωσης, η κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων, η αποδεικτική αξία αποφάσεων παράβασης, η προθεσμία παραγραφής, η μετακύλιση της επιπλέον επιβάρυνσης και η εκτίμηση της ζημίας. Από την έκδοση της οδηγίας το 2014, ο αριθμός των αγωγών αποζημίωσης ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων αυξήθηκε σημαντικά και οι αγωγές αποζημίωσης κατέστησαν πολύ πιο διαδεδομένες στην ΕΕ. Ο συνολικός αριθμός υποθέσεων, βάσει της ημερομηνίας της πρώτης δικαστικής απόφασης, ήταν περίπου 50 στις αρχές του 2014 και, μετά από μια απότομη αύξηση, έφτασε τις 239 το 2019. Οι εν λόγω 239 υποθέσεις προήλθαν από δεκατρία κράτη μέλη⁶⁰. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η οδηγία σχετικά με τις αγωγές αποζημίωσης ενδέχεται να έχει βελτιώσει την κατανόηση των θυμάτων παράβασης του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ σχετικά με το δικαίωμά τους να απαιτήσουν αποτελεσματικά αποζημίωση για τη ζημία που υπέστησαν.

Επιπλέον, η Επιτροπή εξέδωσε μη δεσμευτική ανακοίνωση σχετικά με την προστασία των εμπιστευτικών πληροφοριών από τα εθνικά δικαστήρια στο πλαίσιο διαδικασιών ιδιωτικής επιβολής του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ⁶¹. Η ανακοίνωση παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τα μέτρα που μπορούν να επιβάλλουν τα εθνικά δικαστήρια για την προστασία εμπιστευτικών πληροφοριών κατά τη διάρκεια και μετά το πέρας των διαδικασιών. Παραδείγματα τέτοιων

⁵⁷ Αρχική εκτίμηση των επιπτώσεων — Συλλογικές διαπραγματεύσεις για αυτοαπασχολούμενους — πεδίο εφαρμογής των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ, 6.1.2021. Βλέπε: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12483-Collective-bargaining-agreements-for-self-employed-scope-of-application-EU-competition-rules>.

⁵⁸ Οδηγία 2014/104/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 349 της 5.12.2014, σ. 1).

⁵⁹ Άρθρο 20 της οδηγίας σχετικά με τις αγωγές αποζημίωσης.

⁶⁰ Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Ουγγαρία, Πολωνία, Φινλανδία και Ηνωμένο Βασίλειο.

⁶¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Ανακοίνωση σχετικά με την προστασία των εμπιστευτικών πληροφοριών από εθνικά δικαστήρια στο πλαίσιο διαδικασιών ιδιωτικής επιβολής του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ (ΕΕ C 242 της 22.7.2020, σ. 1).

μέτρων είναι η απαλοιφή εμπιστευτικών πληροφοριών, ο κύκλος εμπιστευτικότητας, η χρήση πραγματογνωμόνων και οι ακροάσεις.

3.3. Επανεξέταση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις

3.3.1. Ολοκλήρωση του ελέγχου καταλληλότητας των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις

Το 2020, η Επιτροπή ολοκλήρωσε τον έλεγχο καταλληλότητας⁶², που άρχισε το 2019, των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις οι οποίοι εγκρίθηκαν ως μέρος της δέσμης μέτρων για τον εκσυγχρονισμό των κανόνων της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τους σιδηροδρόμους⁶³ και η ανακοίνωση για τη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων⁶⁴ επίσης συμπεριλήφθηκαν στον έλεγχο καταλληλότητας. Η Επιτροπή εξέτασε αν οι κανόνες παραμένουν κατάλληλοι για τον επιδιωκόμενο σκοπό, μεταξύ άλλων, στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας⁶⁵, της νέας βιομηχανικής στρατηγικής⁶⁶ και της ψηφιακής στρατηγικής⁶⁷ της Επιτροπής.

⁶² Ο πρώτος έλεγχος καταλληλότητας κάλυψε τους ακόλουθους κανόνες, οι οποίοι θεσπίστηκαν ως μέρος του εκσυγχρονισμού των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις: Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία [κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (ΕΕ L 187 της 26.6.2014, σ. 1)]· Κανονισμός για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας [κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (ΕΕ L 352 της 24.12.2013, σ. 1)]· Κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα [κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2014-2020 (ΕΕ C 209 της 23.7.2013, σ. 1)]· Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία (ΕΑΚ) [ανακοίνωση της Επιτροπής: Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία (ΕΕ C 198 της 27.6.2014, σ. 1)]· Ανακοίνωση σχετικά με σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ) [ανακοίνωση της Επιτροπής: Κριτήρια για την ανάλυση της συμβατότητας με την εσωτερική αγορά των κρατικών ενισχύσεων για την προώθηση της υλοποίησης σημαντικών έργων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΕΕ C 188 της 20.6.2014, σ. 4)]· Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση των επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου [ανακοίνωση της Επιτροπής: Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση των επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου (ΕΕ C 19 της 22.1.2014, σ. 4)]· Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις σε αερολιμένες και αεροπορικές εταιρείες [ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις σε αερολιμένες και αεροπορικές εταιρείες (ΕΕ C 99 της 4.4.2014, σ. 3)]· Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας [ανακοίνωση της Επιτροπής: Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας για την περίοδο 2014-2020, ΕΕ C 200 της 28.6.2014, σ. 1)]· Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων [ανακοίνωση της Επιτροπής: Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων (ΕΕ C 249 της 31.7.2014, σ. 1)]. Επιπλέον, κάλυψε τις κατευθυντήριες γραμμές για τους σιδηροδρόμους του 2008 και την ανακοίνωση για τη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων του 2012. Οι εν λόγω κανόνες δεν αναθεωρήθηκαν ως μέρος του εκσυγχρονισμού των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, αλλά η αξιολόγησή τους ήταν σημαντική ενόψει των εξελίξεων στο δίκαιο της ΕΕ και της πρακτικής που έχει ακολουθήσει η Επιτροπή στις υποθέσεις.

⁶³ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στις σιδηροδρομικές επιχειρήσεις (ΕΕ C 184 της 22.7.2008, σ. 13).

⁶⁴ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων (ΕΕ C 392 της 19.12.2012, σ. 1).

⁶⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, COM(2019) 640 final της 11.12.2019.

⁶⁶ Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Μια νέα βιομηχανική στρατηγική για την Ευρώπη, COM(2020) 102 final της 10.3.2020.

⁶⁷ Διαμόρφωση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρώπης, ανακοίνωση της Επιτροπής της 19.2.2020.

Τα αποτελέσματα του ελέγχου καταλληλότητας δημοσιεύτηκαν τον Οκτώβριο του 2020. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι υπό αξιολόγηση κανόνες παραμένουν σε μεγάλο βαθμό κατάλληλοι για τον επιδιωκόμενο σκοπό. Ωστόσο, ορισμένες διατάξεις χρειάζονται αναθεώρηση, περιλαμβανομένων διευκρινίσεων, περαιτέρω εξορθολογισμού, απλούστευσης και προσαρμογών ώστε να αντικατοπτρίζουν τις πρόσφατες νομοθετικές εξελίξεις, τις τρέχουσες προτεραιότητες, τις αλλαγές στις αγορές και τις τεχνολογικές εξελίξεις. Προκειμένου να δοθεί επαρκής χρόνος για την τροποποίηση των κανόνων, η Επιτροπή παράτεινε⁶⁸ την ισχύ των εν λόγω κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021⁶⁹. Διαφορετικά οι κανόνες θα είχαν λήξει στο τέλος του 2020.

3.3.2. Επανεξέταση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις που υποστηρίζουν την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία

Οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις αποτελούν ζωτικό συστατικό στοιχείο της πράσινης μετάβασης. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και τις αρχές του ελέγχου καταλληλότητας, οι κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις που σχετίζονται με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία βρίσκονται σε φάση στοχευμένης αναθεώρησης που αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το τέλος του 2021. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα⁷⁰, η ανακοίνωση για τα ΣΕΚΚΕ⁷¹, το πλαίσιο για την ΕΑΚ⁷², οι κατευθυντήριες γραμμές για τη χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου, οι κατευθυντήριες γραμμές στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας⁷³ και οι σχετικές διατάξεις του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία⁷⁴. Οι αναθεωρημένες κατευθυντήριες γραμμές για το

⁶⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την παράταση και τις τροποποιήσεις των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2014-2020, των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προώθηση των επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας (2014-2020), των κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων, της ανακοίνωσης σχετικά με τα κριτήρια για την ανάλυση της συμβατότητας με την εσωτερική αγορά των κρατικών ενισχύσεων για την προώθηση της υλοποίησης σημαντικών έργων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος, της ανακοίνωσης της Επιτροπής: Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη και καινοτομία και της ανακοίνωσης της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη για την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη βραχυπρόθεσμη ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων (ΕΕ C 224 της 8.7.2020, σ. 2).

⁶⁹ Οι ακόλουθοι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις παρατάθηκαν έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023: Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία, κανονισμός για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση μη χρηματοπιστωτικών προβληματικών επιχειρήσεων. Βλέπε επίσης τον κανονισμό (ΕΕ) 2020/972 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 2020, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 όσον αφορά την παράταση ισχύος του και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 όσον αφορά την παράταση ισχύος του και συναφείς προσαρμογές (ΕΕ L 215 της 7.7.2020, σ. 3).

⁷⁰ Κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2014-2020, οι οποίες άρχισαν να ισχύουν από την 1η Ιουλίου 2014 (ΕΕ C 209 της 23.7.2013, σ. 1).

⁷¹ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Κριτήρια για την ανάλυση της συμβατότητας με την εσωτερική αγορά των κρατικών ενισχύσεων για την προώθηση της υλοποίησης σημαντικών έργων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΕΕ C 188 της 20.6.2014, σ. 4).

⁷² Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία (ΕΕ C 198 της 27.6.2014, σ. 1).

⁷³ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας (2014-2020) (ΕΕ C 200 της 28.6.2014, σ. 1).

⁷⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης.

ΣΕΔΕ εκδόθηκαν το 2020⁷⁵.

Οι τροποποιημένες κατευθυντήριες γραμμές για το ΣΕΔΕ άρχισαν να ισχύουν την 1η Ιανουαρίου 2021 με την έναρξη της νέας περιόδου εμπορίας του ΣΕΔΕ. Οι κατευθυντήριες γραμμές για το ΣΕΔΕ παρέχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να αντισταθμίζουν μέρος των υψηλότερων τιμών ηλεκτρικής ενέργειας που προκύπτουν από τα μηνύματα σχετικά με την τιμή των ανθρακούχων εκπομπών που δημιουργούνται από το ΣΕΔΕ (το λεγόμενο «έμμεσο κόστος εκπομπών») για επιχειρήσεις σε επίφοβους τομείς.

Τον Νοέμβριο του 2020, η Επιτροπή ζήτησε από τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν παρατηρήσεις⁷⁶ σχετικά με ορισμένες πτυχές των [κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας](#), ενόψει της προγραμματισμένης αναθεώρησής τους. Οι κατευθυντήριες γραμμές, των οποίων η ισχύς παρατάθηκε έως τις 31 Δεκεμβρίου 2021, αξιολογήθηκαν ως μέρος του ελέγχου καταλληλότητας. Η αξιολόγηση κατέδειξε ότι οι κατευθυντήριες γραμμές συνέδραμαν στην πιο αποτελεσματική και λιγότερο στρεβλωτική ανάπτυξη των κρατικών πόρων, με στόχο τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος και την επίτευξη των στόχων της Ενεργειακής Ένωσης. Ωστόσο, πρέπει να προσαρμοστούν ώστε να ληφθούν υπόψη οι νέες τεχνολογίες και τα καινοτόμα είδη στήριξης, καθώς και οι πρόσφατες νομοθετικές πράξεις και πολιτικές στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας.

Το 2020, η Επιτροπή ολοκλήρωσε την αξιολόγηση της [ανακοίνωσης σχετικά με τα σημαντικά έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος \(ΣΕΚΕΕ\)](#)⁷⁷ του 2014 ως μέρος του ελέγχου καταλληλότητας. Τα αποτελέσματα κατέδειξαν ότι οι κανόνες που αφορούν τα ΣΕΚΕΕ είναι τις περισσότερες φορές κατάλληλοι για τον επιδιωκόμενο σκοπό αλλά ενδεχομένως απαιτούνται ορισμένες στοχευμένες τροποποιήσεις, λαμβανομένης υπόψη της πρακτικής εμπειρίας που αποκομίστηκε από υποθέσεις ΣΕΚΕΕ (στους τομείς της μικροηλεκτρονικής και των συσσωρευτών), και προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι κανόνες που αφορούν τα ΣΕΚΕΕ υποστηρίζουν πλήρως τις προτεραιότητες της Επιτροπής, και ειδικότερα την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και την ψηφιακή στρατηγική, και διευκολύνουν τη συμμετοχή των ΜΜΕ. Η διαβούλευση σχετικά με την αναθεώρηση της ανακοίνωσης για τα ΣΕΚΕΕ άρχισε τον Φεβρουάριο του 2021.

[3.3.3. Διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα των ευρυζωνικών δικτύων](#)

Τον Σεπτέμβριο του 2020, η Επιτροπή ξεκίνησε δημόσια διαβούλευση με την οποία κάλεσε τα κράτη μέλη και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις απόψεις και τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τους ισχύοντες κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις της ΕΕ όσον αφορά τη

⁷⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Κατευθυντήριες γραμμές για ορισμένα μέτρα κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου μετά το 2021, SEC(2020) 320 final, SWD(2020) 190 final, SWD(2020) 191 final, SWD(2020) 192 final, SWD(2020) 193 final, SWD(2020) 194 final, SWD(2020) 195 final της 21.9.2020.

⁷⁶ Δήλωση της Επιτροπής με την οποία καλεί σε υποβολή παρατηρήσεων σχετικά με την αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς του περιβάλλοντος και της ενέργειας, 12.11.2020.

⁷⁷ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Κριτήρια για την ανάλυση της συμβατότητας με την εσωτερική αγορά των κρατικών ενισχύσεων για την προώθηση της υλοποίησης σημαντικών έργων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (EE C 188 της 20.6.2014, σ. 4).

δημόσια στήριξη για την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων⁷⁸. Οι κατευθυντήριες γραμμές του 2013 σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα των ευρυζωνικών δικτύων δίνουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να παρέχουν στήριξη για την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων, υπό ορισμένες προϋποθέσεις⁷⁹. Η δημόσια διαβούλευση εντάσσεται σε μια συνολική αξιολόγηση η οποία έχει ως στόχο να αποτιμηθεί αν οι κατευθυντήριες γραμμές εξακολουθούν να είναι κατάλληλες για τον επιδιωκόμενο σκοπό ή αν πρέπει να επικαιροποιηθούν υπό το πρίσμα των πρόσφατων εξελίξεων στην τεχνολογία και στην αγορά.

3.3.4. Συνέχεια της αξιολόγησης της δέσμης μέτρων για τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ)

Το 2020, η Επιτροπή συνέχισε την αξιολόγηση της δέσμης μέτρων για τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ) που θεσπίστηκε το 2012. Η αξιολόγηση, η οποία άρχισε το 2019, καλύπτει την ανακοίνωση για τις ΥΓΟΣ, την απόφαση για τις ΥΓΟΣ, το πλαίσιο για τις ΥΓΟΣ και τον κανονισμό για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας για ΥΓΟΣ⁸⁰, στο μέτρο που εφαρμόζονται σε υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες (εκτός από την αξιολόγηση του κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας για ΥΓΟΣ που καλύπτει ευρύτερο φάσμα τομέων). Γενικός στόχος της δέσμης μέτρων είναι η στήριξη των κρατών μελών στη χρηματοδότηση των ΥΓΟΣ που έχει καίρια σημασία για τους πολίτες και την κοινωνία στο σύνολό της, και παράλληλα η διαφύλαξη των βασικών πτυχών του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων. Στόχος της αξιολόγησης είναι να επαληθεύσει αν οι κανόνες για τις ΥΓΟΣ που εφαρμόζονται στις υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες εξακολουθούν να προσφέρουν προστιθέμενη αξία για την ΕΕ. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης θα δημοσιευτούν εντός του 2021.

3.3.5. Επανεξέταση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς της γεωργίας και της αλιείας

Το 2020, η Επιτροπή συνέχισε την επανεξέταση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς της γεωργίας και της αλιείας. Η επανεξέταση περιλαμβάνει τον κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία στον γεωργικό τομέα⁸¹, τις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στον γεωργικό και τον δασοκομικό τομέα και στις αγροτικές περιοχές⁸², τον κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία στον τομέα της αλιείας⁸³, τον

⁷⁸ Δημόσια διαβούλευση: Αξιολόγηση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις όσον αφορά την ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/consultations/2020_broadband/index_en.html.

⁷⁹ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την εφαρμογή των κανόνων στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων όσον αφορά την ταχεία ανάπτυξη των ευρυζωνικών δικτύων (ΕΕ C 25 της 26.1.2013, σ. 1).

⁸⁰ Αξιολόγηση των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις όσον αφορά τις υγειονομικές και κοινωνικές υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ) και του κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας για ΥΓΟΣ. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/evaluation_sgei_en.html.

⁸¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής, της 25ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 193 της 1.7.2014, σ. 1).

⁸² Ανακοίνωση της Επιτροπής: Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στον γεωργικό και τον δασοκομικό τομέα και στις αγροτικές περιοχές για την περίοδο 2014-2020 (ΕΕ C 204 της 1.7.2014, σ. 1).

⁸³ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1388/2014 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία

κανονισμό για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας⁸⁴ και τις κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας⁸⁵. Οι εν λόγω πράξεις παρατάθηκαν το 2020 και πλέον θα λήξουν στο τέλος του 2022, ενώ επί του παρόντος βρίσκονται σε φάση αξιολόγησης. Οι αξιολογήσεις θα πρέπει να ολοκληρωθούν το 2021 και, στη συνέχεια, θα ακολουθήσουν εκτιμήσεις των επιπτώσεων, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της καλής νομοθέτησης. Η Επιτροπή πραγματοποιεί την αναθεώρηση με στόχο τη θέσπιση νέων συνόλων κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στους τομείς της γεωργίας και της αλιείας, οι οποίοι θα πρέπει να αρχίσουν να εφαρμόζονται το 2023.

4. Συμβολή της πολιτικής ανταγωνισμού της ΕΕ στην ψηφιακή μετάβαση και την ενίσχυση της ενιαίας αγοράς

Μέσω της πρωταρχικής φιλοδοξίας «Μια Ευρώπη Έτοιμη για την Ψηφιακή Εποχή», η πρόεδρος Von der Leyen όρισε τον ψηφιακό τομέα ως μία από τις κορυφαίες προτεραιότητές της για τη θητεία της Επιτροπής. Στις ανταγωνιστικές αγορές, οι επιχειρήσεις πρέπει να καινοτομούν και να γίνονται πιο αποδοτικές προκειμένου να αναπτυχθούν. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις ταχέως μεταβαλλόμενες ψηφιακές αγορές που βασίζονται στην καινοτομία. Η αποτελεσματική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ και των κανονιστικών μεταρρυθμίσεων είναι ζωτικής σημασίας για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της οικονομίας της ΕΕ, ο οποίος συμβάλλει στην ανθεκτική ανάκαμψη στην ΕΕ. Μέσω της επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ, η Επιτροπή συνεχίζει την κατάργηση των εναπομεινάντων φραγμών στην ενιαία αγορά.

4.1. Η επιβολή των αντιμονοπωλιακών κανόνων συνέβαλε στην ψηφιακή μετάβαση και την ενίσχυση της ενιαίας αγοράς

Στις αγορές συστημάτων σε τσιπ (στο εξής: SoCs), η Επιτροπή επέβαλε προσωρινά μέτρα στην Broadcom⁸⁶, τον παγκόσμιο ηγέτη στην προμήθεια συνόλων τσιπ για μετατροπείς-αποκωδικοποιητές τηλεόρασης και μόντεμ, διότι —κατά την προκαταρκτική άποψη της Επιτροπής— καταχράστηκε τη δεσπόζουσα θέση της στην αγορά SoCs για i) μετατροπείς-αποκωδικοποιητές τηλεόρασης, ii) μόντεμ οπτικών ινών και iii) μόντεμ xDSL, μέσω της σύναψης συμφωνιών με κατασκευαστές μετατροπέων-αποκωδικοποιητών τηλεόρασης και μόντεμ οι οποίες περιείχαν διατάξεις περί αποκλειστικότητας. Τον Οκτώβριο του 2020, η Επιτροπή αποφάσισε να καταστήσει νομικά δεσμευτική σειρά δεσμεύσεων που πρότεινε η Broadcom⁸⁷. Η Broadcom δεσμεύτηκε να καταργήσει τις συμφωνίες πλήρους και σχεδόν

προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 369 της 24.12.2014, σ. 37).

⁸⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής, της 27ης Ιουνίου 2014, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ L 190 της 28.6.2014, σ. 45).

⁸⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Κατευθυντήριες γραμμές για την εξέταση κρατικών ενισχύσεων στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (ΕΕ C 217 της 2.7.2015, σ. 1).

⁸⁶ Υπόθεση AT.40608 Broadcom, απόφαση της Επιτροπής της 16.10.2019. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40608/40608_2791_11.pdf.

⁸⁷ Υπόθεση AT.40608 Broadcom – Δεσμεύσεις σύμφωνα με το άρθρο 9 του κανονισμού αριθ. 1/2003 της 7.10.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40608/40608_2794_3.pdf.

πλήρους αποκλειστικότητας και καθώς και τις προβλέψεις μόχλευσης σχετικά με τα SoCs για μετατροπείς-αποκωδικοποιητές τηλεόρασης και μόντεμ που περιέχονται σε συμφωνίες με τους κατασκευαστές αρχικού εξοπλισμού. Η Broadcom συμφώνησε να μην συνάψει παρόμοιες συμφωνίες στο μέλλον.

Η Επιτροπή ολοκλήρωσε την τελική εξέταση σχετικά με την πώληση αδειοδοτημένων εμπορευμάτων τον Ιανουάριο του 2020. Η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα σε πολλές εταιρείες της Comcast Corporation, περιλαμβανομένης της NBCUniversal, ύψους 14,3 εκατ. EUR για παράβαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ⁸⁸. Η NBCUniversal περιλάμβανε στις συμφωνίες παραχώρησης άδειας εκμετάλλευσης για κινηματογραφικά εμπορεύματα ρήτρες που απαγόρευαν τις διαδικτυακές πωλήσεις, τις πωλήσεις εκτός καθορισμένων εδαφικών περιοχών ή τις πωλήσεις σε πελάτες εκτός των καθορισμένων. Οι εν λόγω ρήτρες κατακερμάτιζαν την ενιαία αγορά εις βάρος των καταναλωτών.

Τον Φεβρουάριο του 2020, στον τομέα των υπηρεσιών ξενοδοχειακής διαμονής, επιβλήθηκε στον ισπανικό ξενοδοχειακό όμιλο Meliá πρόστιμο 6,7 εκατ. EUR, διότι στις συμφωνίες του με τουριστικούς πράκτορες περιλάμβανε ρήτρες σύμφωνα με τις οποίες οι εν λόγω συμβάσεις ίσχυαν μόνο για κρατήσεις πελατών που κατοικούσαν σε συγκεκριμένες χώρες⁸⁹. Η Επιτροπή έκρινε ότι αυτό κατακερμάτιζε την ενιαία αγορά καθώς περιόριζε τη δυνατότητα των τουριστικών πρακτόρων να πωλούν ελεύθερα ξενοδοχειακή διαμονή σε όλες τις χώρες του ΕΟΧ και να ανταποκρίνονται στην άμεση ζήτηση από καταναλωτές που κατοικούσαν σε χώρες πέραν των καθορισμένων.

⁸⁸ Υπόθεση AT.40433 Κινηματογραφικά εμπορεύματα, απόφαση της Επιτροπής της 30.1.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40433/40433_734_3.pdf.

⁸⁹ Υπόθεση AT.40528 Meliá (τιμολόγηση τουριστικών υπηρεσιών), απόφαση της Επιτροπής της 21.2.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40528/40528_418_3.pdf.

Το 2020, η Επιτροπή σημείωσε πρόοδο στις έρευνές της σχετικά με τρέχουσες υποθέσεις και ξεκίνησε πολλές σημαντικές έρευνες στο πλαίσιο της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας στο ψηφιακό περιβάλλον.

Τον Νοέμβριο του 2020, η Επιτροπή απέστειλε κοινοποίηση των αιτιάσεων προς την Amazon, στην οποία καταλήγει στο προσωρινό συμπέρασμα ότι η Amazon καταχράστηκε τη δεσπόζουσα θέση της κατά παραβίαση των αντιμονοπωλιακών κανόνων της ΕΕ⁹⁰. Η Amazon δραστηριοποιείται ως επιχείρηση λιανικού εμπορίου στη δική της πλατφόρμα marketplace και ταυτόχρονα επιτρέπει σε τρίτους πωλητές να πωλούν μέσω της ίδιας πλατφόρμας. Η Amazon έχει πρόσβαση σε σημαντικά μη δημόσια δεδομένα των εν λόγω τρίτων πωλητών. Η Amazon ενσωματώνει τα εν λόγω δεδομένα στους αλγόριθμους της δικής της επιχείρησης λιανικής πώλησης και τα χρησιμοποιεί για να βαθμονομεί τις δικές της προσφορές λιανικής εις βάρος των άλλων πωλητών στην πλατφόρμα marketplace. Σύμφωνα με την προκαταρκτική άποψη της Επιτροπής, η εν λόγω συμπεριφορά δίνει στην Amazon τη δυνατότητα να μοχλεύει τη δεσπόζουσα θέση της στην αγορά για την παροχή υπηρεσιών στις πλατφόρμα marketplace στη Γαλλία και τη Γερμανία.

Επιπλέον, τον Νοέμβριο του 2020, η Επιτροπή ξεκίνησε δεύτερη επίσημη έρευνα στο πλαίσιο της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας που αφορούσε τις επιχειρηματικές πρακτικές της Amazon⁹¹. Η έρευνα αφορά ενδεχόμενες προτιμσιακές πρακτικές υπέρ της ίδιας της Amazon και πρακτικές που εισάγουν διακρίσεις στην πλατφόρμα marketplace που διαχειρίζεται η Amazon. Η Επιτροπή υποσιάζει ότι η Amazon ενδέχεται να ευνοεί τις δικές τις προσφορές λιανικής στην πλατφόρμα marketplace της Amazon καθώς και προσφορές που πραγματοποιούνται από πωλητές που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες εφοδιαστικής και παράδοσης της Amazon (οι αποκαλούμενοι πωλητές fulfilment by Amazon). Ειδικότερα, η Επιτροπή ερευνά τα κριτήρια που καθορίζει η Amazon για την επιλογή νικητή του «Buy box» στην πλατφόρμα marketplace. Επιπλέον, η Επιτροπή εξετάζει τα κριτήρια επιλογής που παρέχουν στους πωλητές τη δυνατότητα να προσφέρουν προϊόντα σε πελάτες που χρησιμοποιούν το πρόγραμμα επιβράβευσης πελατών Amazon Prime. Τα εν λόγω κριτήρια ενδέχεται να οδηγούν σε προτιμσιακή μεταχείριση της επιχείρησης λιανικής πώλησης της Amazon ή των πωλητών FBA. Για να πραγματοποιούν πωλήσεις στην πλατφόρμα marketplace της Amazon, είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τους πωλητές να κερδίσουν το «Buy box» και να έχουν πρόσβαση στους πελάτες Amazon Prime.

Τον Ιούνιο του 2020, η Επιτροπή ξεκίνησε τέσσερις επίσημες έρευνες κατά της Apple. Η Επιτροπή ερευνά αν οι όροι και προϋποθέσεις και άλλα μέτρα για την ενσωμάτωση του Apple Pay σε εφαρμογές εμπορών και δικτυακούς τόπους σε iPhone και iPad παραβαίνουν τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες της ΕΕ. Επιπλέον, η Επιτροπή ερευνά τους περιορισμούς που επιβάλλει η Apple στην πρόσβαση στη λειτουργία επικοινωνίας κοντινού πεδίου (NFC)

⁹⁰ Αντιμονοπωλιακή πολιτική: Η Επιτροπή αποστέλλει κοινοποίηση των αιτιάσεων στην Amazon για τη χρήση μη δημόσιων δεδομένων ανεξάρτητων πωλητών και δρομολογεί δεύτερη έρευνα για τις επιχειρηματικές πρακτικές της εταιρείας σχετικά με το ηλεκτρονικό εμπόριο, δελτίο Τύπου της Επιτροπής της 10.11.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_20_2077.

⁹¹ Υπόθεση AT.40703 Amazon – Buy Box, απόφαση της Επιτροπής της 10ης Νοεμβρίου 2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40703/40703_67_4.pdf.

(ανέπαφες συναλλαγές) από iPhone για πληρωμές σε καταστήματα, καθώς και ισχυρισμούς για περιπτώσεις άρνησης της πρόσβασης στο Apple Pay⁹².

Επιπλέον, δύο έρευνες ξεκίνησαν έπειτα από χωριστές καταγγελίες της Spotify και ενός διανομέα ηλεκτρονικών και ηχητικών βιβλίων σχετικά με τις επιπτώσεις των κανόνων του App Store στον ανταγωνισμό όσον αφορά τη μουσική συνεχούς ροής και τα ηλεκτρονικά και ηχητικά βιβλία. Στους ελέγχους αυτούς, η Επιτροπή ερευνά αν οι κανόνες που επιβάλλει η Apple σε προγραμματιστές εφαρμογών σχετικά με τη διανομή των εφαρμογών μέσω του App Store παραβιάζουν τους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ⁹³. Οι έρευνες αφορούν ειδικότερα την υποχρεωτική χρήση του συστήματος αγορών εντός εφαρμογής ιδιοκτησίας της ίδιας της Apple (μέσω του οποίου η Apple χρεώνει τους προγραμματιστές εφαρμογών με προμήθεια 30 % για τέλη συνδρομής), καθώς και την επιβολή περιορισμών στους προγραμματιστές όσον αφορά τη δυνατότητα ενημέρωσης των χρηστών iPhone και iPad σχετικά με εναλλακτικές φθηνότερες δυνατότητες αγοράς εκτός εφαρμογών. Επιπλέον, η εν λόγω συμπεριφορά ενδέχεται να οδηγεί στην αποδιαμεσολάβηση προγραμματιστών ανταγωνιστικών εφαρμογών από σημαντικά δεδομένα χρηστών, ενώ η Apple αποκτά πολύτιμα δεδομένα σχετικά με τις δραστηριότητες και τις προσφορές των ανταγωνιστών της.

Για να μπορέσει να κατανοήσει με ολοκληρωμένο τρόπο ζητήματα ανταγωνισμού, δυναμικής της αγοράς και επιχειρηματικών προκλήσεων στον προσανατολισμένο στον καταναλωτή τομέα του διαδικτύου των πραγμάτων, η Επιτροπή ξεκίνησε, τον Ιούλιο του 2020, μια τομεακή έρευνα για το διαδίκτυο των πραγμάτων⁹⁴. Η Επιτροπή θα εξετάσει συμπεριφορές που θα μπορούσαν να περιορίσουν ή να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό και οι οποίες ενδεχομένως θα έχριζαν έγκαιρης παρέμβασης. Η τελική έκθεση θα εκδοθεί το 2022.

Τον Ιούλιο του 2020, η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα σε τρεις παρόχους ενέργειας (την Orbia, την Clariant και τη Celanese) συνολικού ύψους 260 εκατ. EUR, διότι συνεννοήθηκαν με στόχο την αγορά αιθυλενίου στη χαμηλότερη δυνατή τιμή εις βάρος των πωλητών αιθυλενίου⁹⁵. Το αιθυλένιο είναι μια εύφλεκτη χημική ουσία που χρησιμοποιείται κυρίως για την παρασκευή πολυαιθυλενίου, του πλέον συνήθους πλαστικού που χρησιμοποιείται σήμερα. Όλες οι εταιρείες παραδέχτηκαν τη συμμετοχή τους, συνέδραμαν την Επιτροπή στην έρευνά της και συμφώνησαν στη διευθέτηση της υπόθεσης. Σε ένα τέταρτο μέλος της σύμπραξης, τη Westlake δεν επιβλήθηκε πρόστιμο διότι αποκάλυψε τη σύμπραξη στην Επιτροπή.

⁹² Αντιμονοπωλιακή πολιτική: Η Επιτροπή ξεκινά έρευνα σχετικά με τις πρακτικές της Apple που αφορούν το Apple Pay, δελτίο Τύπου της Επιτροπής της 16.6.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1075.

⁹³ Αντιμονοπωλιακή πολιτική: Η Επιτροπή ξεκινά έρευνες σχετικά με τους κανόνες του App Store της Apple, δελτίο Τύπου της Επιτροπής της 16.6.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1073.

⁹⁴ Απόφαση της Επιτροπής της 16.7.2020 για την έναρξη έρευνας στον τομέα του διαδικτύου των πραγμάτων όσον αφορά προϊόντα και υπηρεσίες που σχετίζονται με τους καταναλωτές σύμφωνα με το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1/2003, COM (2020) 4754 final. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/IoT_decision_initiating_inquiry_en.pdf.

⁹⁵ Υπόθεση AT.40410 Αιθυλένιο, απόφαση της Επιτροπής της 14.7.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/antitrust/cases/dec_docs/40410/40410_1654_6.pdf.

Τον Σεπτέμβριο του 2020, η Επιτροπή ολοκλήρωσε άλλες δύο έρευνες σχετικά με σύμπραξη που αφορά εξαρτήματα αυτοκινήτων⁹⁶. Επέβαλε πρόστιμα συνολικού ύψους 18 εκατ. EUR στους κατασκευαστές Brose και Kiekert. Η Magna και η Brose συμμετείχαν σε διμερή σύμπραξη που αφορούσε μονάδες θυρών και ρυθμιστές παραθύρων⁹⁷, ενώ η Magna και η Kiekert συμμετείχαν σε σύμπραξη σχετικά με μάνδαλα και αντικρίσματα. Και στις δύο περιπτώσεις, οι εταιρείες συντόνισαν τις τιμές και αντάλλαξαν εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες. Στη Magna δεν επιβλήθηκε πρόστιμο, διότι η εταιρεία αποκάλυψε και τις δύο συμπράξεις στην Επιτροπή.

Η συμφωνία αντίστροφης πληρωμής μεταξύ της Teva και της Cephalon

Τον Νοέμβριο του 2020, η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμο⁹⁸ 60,5 εκατ. EUR στις φαρμακευτικές εταιρείες Teva και Cephalon, διότι συμφώνησαν να καθυστερήσουν για πολλά χρόνια την είσοδο στην αγορά μιας φθηνότερης γενόσημης εκδοχής του φαρμάκου modafinil της Cephalon για την αντιμετώπιση διαταραχών ύπνου, μετά την λήξη των βασικών διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Cephalon. Η συμφωνία συνάφθηκε πολύ προτού η Teva εξαγοράσει την Cephalon. Η συμφωνία παραβίαζε τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες της ΕΕ και προκάλεσε ουσιαστική ζημία σε ασθενείς και συστήματα υγείας στην Ένωση, καθώς διατηρούσε με τεχνητά μέσα υψηλές τις τιμές του modafinil.

Η απόφαση αφορά συμφωνία διακανονισμού για την επίλυση διαφοράς σχετικής με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, στο πλαίσιο της οποίας η Cephalon παρείχε κίνητρα στην Teva για να μην εισέλθει στην αγορά με γενόσημη εκδοχή του modafinil με αντάλλαγμα μια δέσμη εμπορικών συναλλαγών επωφελών για την Teva, καθώς και ορισμένων πληρωμών σε μετρητά. Η Teva διέθετε δικά της διπλώματα ευρεσιτεχνίας σχετικά με τη διαδικασία παρασκευής του modafinil και ήταν έτοιμη να εισέλθει στην αγορά του modafinil με τη δική της γενόσημη εκδοχή, την οποία είχε ήδη αρχίσει να πουλά στο Ηνωμένο Βασίλειο. Στη συνέχεια, συμφώνησε με την Cephalon να αποσυρθεί από την αγορά και να μην προσβάλει την ισχύ των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας της Cephalon. Από την έρευνα της Επιτροπής διαπιστώθηκε ότι για πολλά χρόνια, η εν λόγω συμφωνία αντίστροφης πληρωμής «pay-for-delay» είχε σκοπό και ως επίπτωση την εξάλειψη της Teva ως ανταγωνιστή και τη συνέχιση της πρακτικής της Cephalon να χρεώνει υψηλές τιμές παρόλο που τα βασικά διπλώματα ευρεσιτεχνίας της για το modafinil είχαν λήξει εδώ και πολύ καιρό.

⁹⁶ Τα τελευταία χρόνια, η Επιτροπή επέβαλε πρόστιμα για δραστηριότητες σύμπραξης σε προμηθευτές ρουλεμάν και καλωδίων αυτοκινήτων, εύκαμπτου αφρού που χρησιμοποιείται σε καθίσματα αυτοκινήτων, θερμαντήρων στάθμευσης αυτοκινήτων και φορτηγών, εναλλακτικών και εκκινήτριων, συστημάτων κλιματισμού και ψύξης μηχανής, συστημάτων φωτισμού, συστημάτων ασφάλειας επιβαίνοντων, αναφλεκτήρων αφής, συστημάτων πέδησης, ζωνών ασφαλείας, αερόσακων και τιμονιών.

⁹⁷ Υπόθεση AT.40299 Συστήματα κλεισίματος, απόφαση της Επιτροπής της 29.9.2020, η έκδοση που προορίζεται για το κοινό δεν είναι ακόμα διαθέσιμη.

⁹⁸ Βλέπε: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_2220.

4.2. Ο έλεγχος των συγκεντρώσεων συνέβαλε στην ψηφιακή μετάβαση και ενίσχυσε την ενιαία αγορά

Τον Μάιο του 2020, το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση της Επιτροπής του 2016 που απαγόρευε τη συγκέντρωση μεταξύ της Hutchinson 3G και της Telefonica UK⁹⁹. Η Επιτροπή είχε διαπιστώσει ότι η συγκέντρωση τέσσερα προς τρία θα οδηγούσε σε αύξηση των τιμών και θα περιόριζε τις επιλογές των καταναλωτών στην αγορά κινητής τηλεφωνίας στο Ηνωμένο Βασίλειο. Το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαίωσε ότι η Επιτροπή μπορεί να απαγορεύει συγκεντρώσεις οι οποίες δεν δημιουργούν ή ενισχύουν δεσπόζουσα θέση αλλά μόνον εφόσον η συγκέντρωση μπορεί να επηρεάσει τον ανταγωνισμό σε ισοδύναμο βαθμό με αυτόν στον οποίο θα τον επηρέαζε η δεσπόζουσα θέση. Το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι η συγκέντρωση θα οδηγούσε στην εξάλειψη σημαντικής ανταγωνιστικής πίεσης που θα προκαλούσε σημαντική παρακώλυση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού. Η Επιτροπή άσκησε αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου.

Τον Νοέμβριο του 2020, η Επιτροπή ενέκρινε, με την επιφύλαξη δεσμεύσεων, την προτεινόμενη εξαγορά της Covage από την SFR FTTH, εταιρεία υπό τον κοινό έλεγχο της Altice, της Allianz και της Omers¹⁰⁰. Η SFR FTTH και η Covage είναι σημαντικοί φορείς εκμετάλλευσης του δικτύου οπτικών ινών στη Γαλλία. Η Covage πουλά πρόσβαση στο δίκτυο οπτικών ινών σε επίπεδο χονδρικής ενώ η Altice δραστηριοποιείται τόσο στο επίπεδο χονδρικής όσο και στο επίπεδο λιανικής. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η συναλλαγή θα έδινε στις συγκεντρωμένες εταιρείες πολύ ισχυρή θέση στην αγορά χονδρικής για υπηρεσίες FTTO (οπτική ίνα μέχρι το γραφείο). Ως αποτέλεσμα αυτής της πρακτικής, άλλες επιχειρήσεις λιανικής πώλησης θα είχαν λιγότερους εναλλακτικούς προμηθευτές. Δεδομένου ότι η Covage

⁹⁹ Υπόθεση T-399/16 CK Telecoms UK Investments Ltd κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της 28.5.2020. Βλέπε: <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?num=T-399/16>.

¹⁰⁰ Υπόθεση M.9728 Altice/Omers/Allianz/Covage, απόφαση της Επιτροπής της 27.11.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9728.

θα ήταν κάθετα ολοκληρωμένη με τις δραστηριότητες λιανικής της SFR, η οντότητα που θα προέκυπτε από τη συγκέντρωση θα είχε τόσο την ικανότητα όσο και το κίνητρο να εμποδίσει ανταγωνιστές της στο επίπεδο της λιανικής να έχουν πρόσβαση στο δυναμικό οπτικών ινών της Covage στο επίπεδο χονδρικής. Η SFR προθυμοποιήθηκε να εκχωρήσει το 95 % της δραστηριότητας FTTO της Covage και πρότεινε τη σύναψη μεταβατικής συμφωνίας παροχής υπηρεσιών ώστε να βοηθήσει την εκχωρούμενη επιχείρηση να καταστεί πλήρως ανεξάρτητη.

Η Επιτροπή ενέκρινε υπό προϋποθέσεις την εξαγορά της Fitbit από την Google τον Δεκέμβριο του 2020¹⁰¹. Η Fitbit αναπτύσσει, κατασκευάζει και διανέμει έξυπνα ρολόγια και συσκευές παρακολούθησης της φυσικής κατάστασης (fitness trackers). Η Επιτροπή ανησυχούσε ότι η Google θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τις βάσεις δεδομένων της Fitbit για να διευρύνει το ήδη τεράστιο όγκο δεδομένων που κατέχει με σκοπό την εξατομίκευση των διαφημίσεων. Επιπλέον, η Google θα μπορούσε να περιορίσει την πρόσβαση ανταγωνιστών στη διεπαφή προγραμματισμού εφαρμογών Fitbit Web (API) και θα έθετε σε μειονεκτική θέση τους ανταγωνιστές κατασκευαστές φορετών στον καρπό συσκευών μέσω της υποβάθμισης της διαλειτουργικότητάς τους με τα έξυπνα τηλέφωνα Android. Προκειμένου να λάβει άδεια, η Google δεσμεύτηκε να μη χρησιμοποιεί τα δεδομένα της Fitbit για διαφημίσεις Google και να διατηρεί τα εν λόγω δεδομένα σε χωριστά σιλό δεδομένων. Επιπλέον, η Google δεσμεύτηκε να συνεχίσει να επιτρέπει σε σχετικά τρίτα μέρη την πρόσβαση σε δεδομένα που αφορούν την υγεία και την φυσική κατάσταση των χρηστών σε εφαρμογές λογισμικού μέσω της Fitbit Web API χωρίς χρεώσεις και με την επιφύλαξη της συγκατάθεσης των χρηστών. Η εταιρεία δεσμεύτηκε επίσης να συνεχίσει να επιτρέπει τη διαλειτουργικότητα ανταγωνιστικών φορετών στον καρπό συσκευών με τα έξυπνα τηλέφωνα Android. Τέλος, οι δεσμεύσεις περιλαμβάνουν έναν μηχανισμό ταχείας επίλυσης διαφορών τον οποίον μπορούν να επικαλεστούν τρίτα μέρη.

Στον τομέα της προμήθειας καυσίμων κινητήρων και συναφών προϊόντων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε υπό προϋποθέσεις, τον Ιούλιο του 2020, την εξαγορά της Grupa Lotos από την PKN Orlen, δύο μεγάλες κάθετα ολοκληρωμένες πολωνικές επιχειρήσεις πετρελαίου και φυσικού αερίου¹⁰². Η Επιτροπή ήγειρε ανησυχίες ότι η συναλλαγή, όπως κοινοποιήθηκε αρχικά, θα έβλαπτε τον ανταγωνισμό όσον αφορά τα καύσιμα κινητήρων στην Πολωνία, τα καύσιμα αεριοθωμένων στην Πολωνία και την Τσεχία και συναφή προϊόντα, όπως τα διάφορα είδη ασφάλτου, στην Πολωνία. Η PKN Orlen πρότεινε δέσμη εκποιήσεων και άλλες δεσμεύσεις. Η δέσμη περιλάμβανε εκποιήσεις μεριδίων σε ένα διυλιστήριο, σε αποθήκες, σε πρατήρια καυσίμων λιανικής και σε εγκαταστάσεις παραγωγής ασφάλτου. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα εν λόγω διορθωτικά μέτρα θα επέτρεπαν σε ανταγωνιστές να ανταγωνιστούν αποτελεσματικά με την οντότητα που προκύπτει από τη συγκέντρωση.

Στον τομέα των σιδηροδρομικών μεταφορών, η Επιτροπή ενέκρινε με προϋποθέσεις την εξαγορά της Bombardier Transportation από την Alstom τον Ιούλιο του 2020¹⁰³. Η Alstom και η Bombardier είναι παγκόσμιοι ηγέτες στις σιδηροδρομικές μεταφορές και

¹⁰¹ Υπόθεση M.9660 Google/Fitbit, απόφαση της Επιτροπής της 17.12.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9660.

¹⁰² Υπόθεση M.9014 PKN Orlen/Grupa Lotos, απόφαση της Επιτροπής της 14.7.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9014.

¹⁰³ Υπόθεση M.9779 Alstom/Bombardier Transportation, απόφαση της Επιτροπής της 31.7.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9779.

ανταγωνίζονται στην κατασκευή και προμήθεια αμαξοστοιχιών πολύ υψηλών ταχυτήτων (τροχαίο υλικό πολύ υψηλών ταχυτήτων) και λύσεων σιδηροδρομικής σηματοδότησης. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η συναλλαγή θα μπορούσε να εγείρει σοβαρές ανησυχίες όσον αφορά τον ανταγωνισμό. Η Alstom θα γινόταν ο αδιαμφισβήτητος ηγέτης της αγοράς όσον αφορά το τροχαίο υλικό πολύ υψηλών ταχυτήτων, το τροχαίο υλικό κύριας γραμμής, καθώς και τη σηματοδότηση κύριας γραμμής. Η Επιτροπή αποδέχτηκε τη συνολική δέσμη δεσμεύσεων που πρότειναν οι εταιρείες που συμμετέχουν στην πράξη συγκέντρωσης, η οποία περιλάμβανε εκποίηση πλατφορμών αμαξοστοιχιών και εγκαταστάσεων παραγωγής για τροχαίο υλικό πολύ υψηλών ταχυτήτων και τροχαίο υλικό κύριας γραμμής. Επιπλέον, η Alstom και η Bombardier πρότειναν να παρέχουν σε ανταγωνίστριες επιχειρήσεις σηματοδότησης προγενέστερες μονάδες OBU, απαραίτητες πληροφορίες διεπαφής και υποστήριξη.

Συγκέντρωση Fiat Chrysler / Peugeot

Στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας, η Επιτροπή ενέκρινε, μετά από εμπεριστατωμένη έρευνα και υπό προϋποθέσεις, τη συγκέντρωση μεταξύ της Fiat Chrysler Automobiles (FCA) και της Peugeot SA (PSA)¹⁰⁴. Η συναλλαγή δημιούργησε τον τέταρτο μεγαλύτερο όμιλο αυτοκινητοβιομηχανίας στον κόσμο, υπό την επωνυμία Stellantis. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η συγκέντρωση θα μπορούσε να βλάψει τον ανταγωνισμό στην αγορά μικρών ελαφρών επαγγελματικών οχημάτων σε πολλά κράτη μέλη. Οι εταιρείες που συμμετέχουν στην πράξη συγκέντρωσης δεσμεύτηκαν να επεκτείνουν την υφιστάμενη συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της PSA και της Toyota στα μικρά ελαφρά επαγγελματικά οχήματα. Η PSA παράγει οχήματα Toyota για πώληση στην ΕΕ. Η επεκταθείσα συμφωνία θα αυξήσει την ικανότητα παραγωγής που προορίζεται για την Toyota και θα μειωθούν οι τιμές μεταβίβασης για οχήματα και συναφή ανταλλακτικά και εξαρτήματα. Τα εν λόγω μέτρα θα δώσουν στην Toyota τη δυνατότητα να ανταγωνίζεται αποτελεσματικά τη Stellantis και να επεκταθεί στην αγορά της ΕΕ για τα μικρά ελαφρά επαγγελματικά οχήματα. Επιπλέον, η FCA και η PSA συμφώνησαν να τροποποιήσουν συμφωνίες επισκευής και συντήρησης που είχαν συνάψει με τα δίκτυα επισκευαστών τους. Θα διευκολυνθεί η πρόσβαση στα δίκτυα επισκευαστών και, έτσι, θα παρέχεται στους ανταγωνιστές και τους νεοεισερχόμενους η δυνατότητα να ανταγωνιστούν στην αγορά για μικρά ελαφρά επαγγελματικά οχήματα.

4.3. Οι κρατικές ενισχύσεις διευκόλυναν την ψηφιακή μετάβαση και την προστασία της ενιαίας αγοράς

Οι ευρυζωνικές υποδομές που ικανοποιούν τις ανάγκες για πολύ υψηλές ψηφιακές ταχύτητες, χωρητικότητα και ποιότητα διαδραματίζουν βασικό ρόλο για την επίτευξη των στόχων συνδεσιμότητας της ΕΕ για το 2025 που καθορίζονται στην ψηφιακή στρατηγική¹⁰⁵. Οι κρατικές ενισχύσεις συμβάλλουν στην ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων υψηλής απόδοσης στην ΕΕ μέσω της αντιμετώπισης αποτυχιών της αγοράς, δηλαδή καταστάσεων και περιοχών για τις οποίες δεν υφίστανται κίνητρα προκειμένου οι εμπορικοί φορείς εκμετάλλευσης να παρέχουν επαρκή ευρυζωνική κάλυψη.

Τον Αύγουστο του 2020, η Επιτροπή ενέκρινε σύστημα κουπονιών ύψους 200 εκατ. EUR με σκοπό να βοηθήσει οικογένειες χαμηλού εισοδήματος στην Ιταλία να αποκτήσουν πρόσβαση σε ευρυζωνικές υπηρεσίες υψηλών ταχυτήτων¹⁰⁶. Το καθεστώς κρατικής ενίσχυσης θα μειώσει το ψηφιακό χάσμα στην Ιταλία, ενώ ταυτόχρονα θα περιορίσει πιθανές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Επιπλέον, η Επιτροπή ενέκρινε τον Δεκέμβριο του 2020 σύστημα κουπονιών ύψους 20 εκατ. EUR για να βοηθήσει τους σπουδαστές στην Ελλάδα να αποκτήσουν πρόσβαση σε ευρυζωνικές υπηρεσίες και να επωφεληθούν από την εξ αποστάσεων διαδικτυακή μάθηση¹⁰⁷.

¹⁰⁴ Υπόθεση M.9730 FCA/PSA, απόφαση της Επιτροπής της 21.12.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_9730.

¹⁰⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Διαμόρφωση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρώπης» της 19.2.2020. Βλέπε:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0067&from=EN>.

¹⁰⁶ Υπόθεση SA.57495 Ιταλία – Κουπόνια ευρυζωνικής σύνδεσης για ορισμένες κατηγορίες οικογενειών, COM(2020) 5269 final, απόφαση της Επιτροπής της 4.8.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202037/286902_2187163_119_2.pdf.

¹⁰⁷ Υπόθεση SA.57357 Ελλάδα – Σύστημα κουπονιών ευρυζωνικής σύνδεσης για σπουδαστές, COM(2020) 8441 final, απόφαση της Επιτροπής της 3.12.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/20212/288333_2230042_140_2.pdf.

Η Επιτροπή ενέκρινε, στο πλαίσιο των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, ένα γερμανικό πρόγραμμα για την ενίσχυση της ανάπτυξης ευρυζωνικών δικτύων πολύ υψηλής χωρητικότητας στη Γερμανία¹⁰⁸. Το εν λόγω πρόγραμμα στοχεύει στην ανάπτυξη νέας, δημόσια χρηματοδοτούμενης υποδομής συνδεσιμότητας πολύ υψηλής χωρητικότητας που θα παρέχει ταχύτερο διαδίκτυο σε νοικοκυριά, επιχειρήσεις και δημόσιους φορείς στη Γερμανία. Η Γερμανία θα δώσει προτεραιότητα σε νοικοκυριά που έχουν πρόσβαση σε ταχύτητες χαμηλότερες των 100 Megabit/δευτερόλεπτο, με σκοπό να συμβάλει στη μείωση του ψηφιακού χάσματος μεταξύ της υπαίθρου και των αστικών περιοχών στη Γερμανία. Σύμφωνα με το πρόγραμμα, η Γερμανία αποσκοπεί να καταστήσει τα δίκτυα Gigabit διαθέσιμα σε όλους τους πολίτες έως το τέλος του 2025.

5. Συμβολή της πολιτικής ανταγωνισμού της ΕΕ στην πράσινη μετάβαση

Η ΕΕ έχει τη σταθερή φιλοδοξία να καταπολεμήσει την κλιματική αλλαγή και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και να προωθήσει την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία ως στρατηγική ανάπτυξης της Ευρώπης. Η πράσινη καινοτομία δεν αποτελεί μόνο τον πυρήνα της πολιτικής φιλοδοξίας της ΕΕ αλλά επίσης αντικατοπτρίζεται στις κανονιστικές προτάσεις και τις χρηματοδοτικές προτεραιότητές της. Η πολιτική ανταγωνισμού της ΕΕ είναι σε θέση να συμβάλλει στην επίτευξη των περιβαλλοντικών και των κλιματικών στόχων της ΕΕ, περιλαμβανομένης της απανθρακοποίησης της οικονομίας και της μετάβασης του τομέα των μεταφορών από τα ρυπογόνα ορυκτά καύσιμα σε εναλλακτικά καύσιμα, σύμφωνα με την πολιτική της ΕΕ για την κινητικότητα.

Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή εξέδωσε τον Οκτώβριο του 2020, [πρόσκληση υποβολής αιτήσεων συνεισφορών σχετικά με τον τρόπο συντονισμού των κανόνων ανταγωνισμού με τις πολιτικές βιωσιμότητας](#)¹⁰⁹. Η Επιτροπή κάλεσε διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως, μεταξύ άλλων, οι εμπειρογνώμονες σε θέματα ανταγωνισμού, τα πανεπιστήμια, ο βιομηχανικός κλάδος, οι περιβαλλοντικές ομάδες και οι οργανώσεις καταναλωτών να υποβάλουν τις απόψεις και τη συνεισφορά τους σχετικά με τον τρόπο συντονισμού της αντιμονοπωλιακής πολιτικής, της πολιτικής στον τομέα των συγκεντρώσεων και της πολιτικής για τις κρατικές ενισχύσεις με τις περιβαλλοντικές και κλιματικές πολιτικές. Οι εν λόγω συνεισφορές λήφθηκαν υπόψη σε [διάσκεψη](#) που πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2021. Στα μέσα του 2021 έχει προγραμματιστεί η δημοσίευση έκθεσης σχετικά με τις σκέψεις που προήλθαν από τη διαδικασία διαβούλευσης.

5.1. Οι κρατικές ενισχύσεις για τη διευκόλυνση της πράσινης μετάβασης

Στον τομέα του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων, η Επιτροπή αξιολόγησε και ενέκρινε κρατικά μέτρα για την προώθηση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, την υποστήριξη, όπου κρίνεται αναγκαίο, της ανάπτυξης υποδομών κινητικότητας μηδενικών/χαμηλών εκπομπών, την τόνωση της ζήτησης για οχήματα μηδενικών/χαμηλών εκπομπών για δημόσιες και ιδιωτικές μεταφορές, καθώς και για

¹⁰⁸ Υπόθεση SA.52732 Γερμανία – Εθνικό πρόγραμμα gigabit, COM(2020) 7859 final, απόφαση της Επιτροπής της 13.11.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/1/202048/288295_2213478_121_2.pdf.

¹⁰⁹ Η πολιτική ανταγωνισμού για τη στήριξη της Πράσινης Συμφωνίας — Πρόσκληση υποβολής συνεισφορών, υπόμνημα της Επιτροπής της 13ης Οκτωβρίου 2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/information/green_deal/call_for_contributions_el.pdf.

τη μείωση των εκπομπών CO₂ και άλλων εκπομπών (συμπεριλαμβανομένων μέτρων απανθρακοποίησης) ή τη βελτίωση της κυκλικότητας.

Τον Ιούλιο του 2020, η Επιτροπή ενέκρινε καθεστώς για τη στήριξη της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην Ιρλανδία, το καθεστώς στήριξης ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (RESS)¹¹⁰. Το RESS θα βοηθήσει την Ιρλανδία να πετύχει τον εθνικό στόχο της για μετάβαση από τη χρήση ορυκτών καυσίμων και να αυξήσει το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο μείγμα ηλεκτροπαραγωγής της στο 70 % έως το 2030. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η ενίσχυση είναι απαραίτητη, λειτουργεί ως κίνητρο, είναι αναλογική και περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο, καθώς το ποσό της ενίσχυσης θα καθορίζεται μέσω ανταγωνιστικών δημοπρασιών. Επιπλέον, η υπόθεση καταδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να στηρίζονται έργα που αναπτύσσονται από κοινόητες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και για κοινόητες που φιλοξενούν έργα που στηρίζονται από το RESS, σύμφωνα με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

Τον Μάιο του 2020, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η αποζημίωση ύψους 52,5 εκατ. EUR που κατέβαλαν οι Κάτω Χώρες για την πρόωρη αναστολή λειτουργίας της μονάδας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από άνθρακα Hemweg συνάδει με τους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις¹¹¹. Το μέτρο θα συμβάλλει στη μείωση των εκπομπών CO₂ χωρίς να προκαλεί αδικαιολόγητη στρέβλωση του ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά. Η Επιτροπή έλαβε παρόμοια απόφαση σχετικά με τις αποζημιώσεις για την πρόωρη αναστολή λειτουργίας μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από άνθρακα στη Γερμανία¹¹².

Τον Νοέμβριο του 2020, η Επιτροπή ενέκρινε ένα ρουμανικό καθεστώς για τη στήριξη των κατασκευών και/ή την αναβάθμιση συστημάτων τηλεθέρμανσης που βασίζονται αποκλειστικά σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας¹¹³. Το μέτρο θα καταστήσει δυνατή τη μετάβαση από την παραγωγή ενέργειας από ορυκτά καύσιμα στην παραγωγή θερμότητας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις παρέχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να στηρίζουν την παραγωγή και διανομή τηλεθέρμανσης, με την επιφύλαξη ορισμένων προϋποθέσεων που καθορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος και την ενέργεια. Το επενδυτικό σχέδιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας που δημοσίευσε η Επιτροπή τον Ιανουάριο του 2020, δίνει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να αυξήσουν το μέγιστο ποσό στήριξης που παρέχουν για την παραγωγή τηλεθέρμανσης.

¹¹⁰ Υπόθεση SA.54683 Ιρλανδικό καθεστώς στήριξης της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, απόφαση της Επιτροπής της 20.7.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54683.

¹¹¹ Υπόθεση SA.54537 Κάτω Χώρες – Απαγόρευση χρήσης άνθρακα για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στις Κάτω Χώρες, απόφαση της Επιτροπής της 12.5.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/202025/284556_2165085_151_2.pdf.

¹¹² Υπόθεση SA.58181 Μηχανισμός υποβολής προσφορών για την σταδιακή κατάργηση του λιθάνθρακα στη Γερμανία, απόφαση της Επιτροπής της 25.11.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_2208.

¹¹³ Υπόθεση SA.55433 Ρουμανία – Στήριξη της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές – Έργα τηλεθέρμανσης, απόφαση της Επιτροπής της 6.11.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases1/20214/287759_2235900_143_2.pdf.

Τον Δεκέμβριο του 2020, η Επιτροπή ενέκρινε ένα ολλανδικό πρόγραμμα ύψους 30 δισ. EUR για τη στήριξη έργων που μειώνουν τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου στις Κάτω Χώρες¹¹⁴. Το πρόγραμμα [Stimulerend Duurzame Energieproductie (SDE++)] θα συμβάλλει στην επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της ΕΕ χωρίς να προκαλεί αδικαιολόγητη στρέβλωση του ανταγωνισμού. Το εν λόγω καινοτόμο πρόγραμμα θα είναι διαθέσιμο για έργα που βασίζονται σε διάφορες τεχνολογίες (ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, φυσικό αέριο και θερμότητα, χρήση της θερμότητας που εκλύεται από βιομηχανικά απόβλητα και αντλίες θερμότητας, εξηλεκτρισμός της θερμότητας από βιομηχανικές διαδικασίες, εξηλεκτρισμός της παραγωγής υδρογόνου, δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα για βιομηχανικές διαδικασίες, περιλαμβανομένης της παραγωγής υδρογόνου και της αποτέφρωσης αποβλήτων), οι οποίες θα υποβάλουν προσφορές για στήριξη στη βάση των τόνων εκπομπών CO₂ που μειώθηκαν σε σύγκριση με το βασικό σενάριο.

Δεύτερο σημαντικό έργο κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (ΣΕΚΕΕ) για τους συσσωρευτές

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2020 πραγματοποιήθηκαν συζητήσεις μεταξύ 12 κρατών μελών και τις Επιτροπής σχετικά με ένα δεύτερο ΣΕΚΕΕ για την αξιακή αλυσίδα συσσωρευτών. Τον Δεκέμβριο του 2020, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ελλάδα, η Ισπανία, η Ιταλία, η Κροατία, η Πολωνία, η Σλοβακία, η Σουηδία και η Φινλανδία κοινοποίησαν από κοινού το δεύτερο ΣΕΚΕΕ για τους συσσωρευτές ηλεκτροκίνησης και αποθήκευσης ενέργειας. Το έργο, με τίτλο «European Battery Innovation» (ευρωπαϊκό πρόγραμμα καινοτομίας συσσωρευτών), θα στηρίξει την έρευνα και την καινοτομία στην αξιακή αλυσίδα συσσωρευτών. Τα δώδεκα κράτη μέλη θα παράσχουν χρηματοδότηση ύψους έως και 2,9 δισ. EUR κατά τα επόμενα έτη. Η δημόσια χρηματοδότηση αναμένεται να αξιοποιήσει 9 δισ. EUR επιπλέον από ιδιωτικές επενδύσεις. Το έργο αυτό έρχεται να συμπληρώσει το πρώτο ΣΕΚΕΕ στην αξιακή αλυσίδα συσσωρευτών, το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2019. Το έργο συνάδει με τις πολιτικές της Επιτροπής για μετάβαση από τη χρήση επιβλαβών για το περιβάλλον ορυκτών καυσίμων σε εναλλακτικές τεχνολογίες καυσίμων και τη διπλή μετάβαση της οικονομίας της ΕΕ στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και της ψηφιακής στρατηγικής¹¹⁵. Τον Ιανουάριο του 2021, η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση για την έγκριση του εν λόγω ΣΕΚΕΕ¹¹⁶.

Το 2020 συνεχίστηκαν οι συζητήσεις μεταξύ της Επιτροπής, των κρατών μελών και της βιομηχανίας σχετικά με νέα ΣΕΚΕΕ στους τομείς των τεχνολογιών υδρογόνου, των βιομηχανικών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, της μικροηλεκτρονικής και των συσσωρευτών.

¹¹⁴ Υπόθεση SA.53525 Κάτω Χώρες – πρόγραμμα SDE++ για έργα που μειώνουν την εκπομπή αερίων θερμοκηπίου, περιλαμβανομένης της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, απόφαση της Επιτροπής της 14.12.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_53525.

¹¹⁵ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Διαμόρφωση του ψηφιακού μέλλοντος της Ευρώπης» της 19.2.2020. Βλέπε: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0067&from=EN>.

¹¹⁶ Κρατικές ενισχύσεις: Η Επιτροπή εγκρίνει δημόσια στήριξη ύψους 2,9 δισ. ευρώ από δώδεκα κράτη μέλη για ένα δεύτερο πανευρωπαϊκό έργο έρευνας και καινοτομίας στο σύνολο της αξιακής αλυσίδας των συσσωρευτών, δελτίο Τύπου της Επιτροπής της 26.1.2021. Βλέπε: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_21_226. Η μη εμπιστευτική έκδοση της απόφασης θα καταστεί διαθέσιμη υπό τους ακόλουθους αριθμούς απόφασης: SA.55855 (Αυστρία), SA.55840 (Βέλγιο), SA.55844 (Κροατία), SA.55846 (Φινλανδία), SA.55858 (Γαλλία), SA.55831 (Γερμανία), SA.56665 (Ελλάδα), SA.55813 (Ιταλία), SA.55859 (Πολωνία), SA.55819 (Σλοβακία), SA.55896 (Ισπανία), και SA.55854 (Σουηδία) στο μητρώο κρατικών ενισχύσεων στον δικτυακό τόπο ανταγωνισμού. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/state_aid/register/.

5.2. Η επιβολή της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας και ο έλεγχος των συγκεντρώσεων συμβάλλουν στην πράσινη μετάβαση

Η επιβολή της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας μπορεί να στοχεύει όχι μόνο σε επιχειρηματικές συμπεριφορές που πιθανώς αποσκοπούν στον περιορισμό του ανταγωνισμού στην ανάπτυξη καθαρών τεχνολογιών, αλλά και στην αποτροπή συμπεριφορών που αποσκοπούν στον αποκλεισμό της πρόσβασης σε βασικές υποδομές ή της ελεύθερης ροής πόρων που είναι απαραίτητοι για την κυκλική οικονομία και την εκπλήρωση των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας.

Το 2020, η Επιτροπή συνέχισε την έρευνά της κατά της BMW της Daimler και της VW (Volkswagen, Audi, και Porsche) για εικαζόμενο περιορισμό του ανταγωνισμού όσον αφορά την τεχνολογία καθαρισμού εκπομπών¹¹⁷.

Η δράση για την επιβολή της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας μπορεί επίσης να συμβάλλει στην υποστήριξη του στόχου της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας για ανάπτυξη ενός ανταγωνιστικού και ελκυστικού τομέα επιβατικών σιδηροδρομικών μεταφορών. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή συνέχισε τις υπό εξέλιξη έρευνές της¹¹⁸. Στην υπόθεση των τσεχικών σιδηροδρόμων, υπάρχουν υποψίες ότι ο κατεστημένος φορέας εκμετάλλευσης των σιδηροδρόμων, České dráhy (ČD) προέβη σε επιθετική τιμολόγηση της επιβατικής σιδηροδρομικής γραμμής Πράγας-Οστράβας που αποτελεί τη ραχοκοκαλιά του τσεχικού σιδηροδρομικού δικτύου. Τον Οκτώβριο του 2020, η Επιτροπή απέστειλε κοινοποίηση αιτιάσεων στην České dráhy¹¹⁹.

6. Μια οικονομία στην υπηρεσία των ανθρώπων — Η συμβολή της πολιτικής ανταγωνισμού της ΕΕ για βαθύτερη και δικαιότερη οικονομική και νομισματική Ένωση

Η κοινωνική οικονομία της αγοράς αποτελεί θεμέλιο της ΕΕ και η πολιτική ανταγωνισμού της ΕΕ το υποστηρίζει. Τα άτομα και οι επιχειρήσεις ευημερούν όταν η οικονομία τίθεται στην υπηρεσία τους. Το 2020, η Επιτροπή υποστήριξε την εν λόγω πρωταρχική φιλοδοξία μέσω της προώθησης ενός ευνοϊκού στον ανταγωνισμό, ψηφιακού αφηγήματος που διασφαλίζει τον ισότιμο ανταγωνισμό σε δράσεις που αποσκοπούν στην εφαρμογή της δέσμης μέτρων ανάκαμψης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, της Ένωσης Κεφαλαιαγορών, της Τραπεζικής Ένωσης και της αποτελεσματικής φορολόγησης¹²⁰.

¹¹⁷ Υπόθεση ΑΤ.40178 Εκπομπές αυτοκινήτων, κοινοποίηση αιτιάσεων της Επιτροπής της 5ης Απριλίου 2019, Βλέπε: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_19_2008.

¹¹⁸ Η Επιτροπή θα συνεχίσει τις έρευνες στο πλαίσιο της αντιμονοπωλιακής νομοθεσίας, περιλαμβανομένης της υπόθεσης που αφορά την εικαζόμενη επιθετική τιμολόγηση της επιβατικής σιδηροδρομικής γραμμής Πράγας-Οστράβας που αποτελεί τη ραχοκοκαλιά του τσεχικού σιδηροδρομικού δικτύου.

¹¹⁹ Υπόθεση ΑΤ.40156 Τσεχικοί σιδηρόδρομοι. Η Επιτροπή απέστειλε κοινοποίηση αιτιάσεων στην České dráhy για εικαζόμενη επιθετική τιμολόγηση, βλέπε: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_20_2017.

¹²⁰ Ανακοίνωση της Επιτροπής: Σχέδιο δράσης για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και την απλοποίηση και διευκόλυνση της φορολογίας (T2/2020), όπως περιλαμβάνεται στο προσαρμοσμένο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2020, παράρτημα 1 και 2 του COM(2020) 440 final της 27.5.2020.

6.1. Διασφάλιση της βιωσιμότητας στον τραπεζικό τομέα

Το 2020 δεν υπήρξαν νέες επιμέρους υποθέσεις κρατικών ενισχύσεων προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Ωστόσο, η Επιτροπή ενέκρινε την παράταση υφιστάμενων καθεστώτων βάσει των οποίων κράτη μέλη μπορούν να συνδράμουν, εφόσον προκύψει ανάγκη σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, στην εύτακτη έξοδο από την αγορά πολύ μικρών προβληματικών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων ή πιστωτικών ενώσεων. Η Επιτροπή ενέκρινε τέτοιου είδους καθεστώτα στην Πολωνία, την Ιταλία και την Ιρλανδία¹²¹. Επιπλέον, η Επιτροπή ενέκρινε καθεστώτα στήριξης της ρευστότητας για βιώσιμες τράπεζες που αντιμετωπίζουν προσωρινά προβλήματα ρευστότητας, εφόσον προκύψει ανάγκη σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, στην Ελλάδα και την Ιταλία¹²².

Τα κράτη μέλη συνέχισαν να προωθούν τη δημιουργία ή την επέκταση αναπτυξιακών τραπεζών. Υπό το πρίσμα των κρατικών ενισχύσεων, αναπτυξιακές τράπεζες που λαμβάνουν δημόσια χρηματοδότηση μπορούν να δραστηριοποιούνται εντός σαφώς οριοθετημένου πλαισίου με σκοπό την αντιμετώπιση των αποτυχιών της αγοράς και υπό την προϋπόθεση ότι δεν παραγκωνίζουν τα εμπορικά χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Το 2020, η Επιτροπή ενέκρινε χρηματοδότηση για την Invest International, ένα νέο αναπτυξιακό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα στις Κάτω Χώρες¹²³. Επιπλέον, η Επιτροπή ενέκρινε χρηματοδότηση για τη σύσταση της Scottish National Investment Bank¹²⁴. Τέλος, η Επιτροπή ενέκρινε τη σύσταση μιας νέας εθνικής αναπτυξιακής τράπεζας στην Πορτογαλία, της Banco Português de Fomento¹²⁵. Το 2020, συνέχισαν να ισχύουν καθεστώτα που δεν ενέχουν κρατική ενίσχυση στην Ιταλία («GACS») και στην Ελλάδα («Ηρακλής»), τα οποία εισήχθησαν για την αντιμετώπιση του προβλήματος του υψηλού επιπέδου των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) που έρχεται από το παρελθόν. Τα εν λόγω καθεστώτα αποτελούν πετυχημένα παραδείγματα του τρόπου

¹²¹ Υπόθεση SA.58389 Πέμπτη παράταση του καθεστώτος εξυγίανσης για συνεταιριστικές τράπεζες και μικρές εμπορικές τράπεζες, απόφαση της Επιτροπής της 29.10.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_58389. Υπόθεση SA.56635 Δέκατη παράταση του καθεστώτος εύτακτης ρευστοποίησης πιστωτικών ενώσεων, απόφαση της Επιτροπής της 8.6.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_56635. Υπόθεση SA.57053 Ενδέκατη παράταση του καθεστώτος αναδιάρθρωσης και σταθεροποίησης πιστωτικών ενώσεων, απόφαση της Επιτροπής της 8.5.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57053. Υπόθεση SA.58819 Δωδέκατη παράταση του καθεστώτος αναδιάρθρωσης και σταθεροποίησης πιστωτικών ενώσεων, απόφαση της Επιτροπής της 30.10.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_58819. Υπόθεση SA.57378 Δέκατη έκτη παράταση του καθεστώτος εξυγίανσης πιστωτικών ενώσεων 2020-2021, απόφαση της Επιτροπής της 12.6.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57378. Υπόθεση SA.57516 Ιταλικό καθεστώς εύτακτης ρευστοποίησης μικρών τραπεζών. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm?fuseaction=dsp_result&policy_area_id=3.

¹²² Υπόθεση SA.57262 Παράταση του ελληνικού καθεστώτος κρατικών εγγυήσεων προς τράπεζες 1.6.2020-30.11.2020 (άρθρο 2 του ν. 3723/2008), απόφαση της Επιτροπής της 16.6.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57262. Υπόθεση SA.57515 COVID-19 – Ιταλικό καθεστώς στήριξης της τραπεζικής ρευστότητας, απόφαση της Επιτροπής της 10.11.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_57515.

¹²³ Υπόθεση SA.55465 Invest International, απόφαση της Επιτροπής της 29.5.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_55465.

¹²⁴ Υπόθεση SA.54780 Scottish National Investment Bank, απόφαση της Επιτροπής της 5.11.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_54780.

¹²⁵ Υπόθεση SA.55719 Banco Português de Fomento, απόφαση της Επιτροπής της 4.8.2020. Βλέπε:

https://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_55719.

με τον οποίο τα κράτη μέλη μπορούν να βοηθήσουν τις τράπεζες να εκκαθαρίζουν τους ισολογισμούς τους χωρίς να χορηγούν ενισχύσεις ή να στρεβλώνεται ο ανταγωνισμός.

6.2. Ανάλυση δράσεων κατά της χορήγησης επιλεκτικών φορολογικών πλεονεκτημάτων

Η καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και της φοροαποφυγής καταλαμβάνει υψηλή θέση στις προτεραιότητες της Επιτροπής. Το 2020, η Επιτροπή συνέχισε την έρευνα σχετικά με την εικαζόμενη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης από τις Κάτω Χώρες στην Inter IKEA, στη Starbucks και στη Nike· την εικαζόμενη χορήγηση ενίσχυσης από το Λουξεμβούργο στη Huhtamäki· και την εικαζόμενη χορήγηση ενίσχυσης από το Βέλγιο σε 39 επιμέρους δικαιούχους του βελγικού καθεστώτος φοροαπαλλαγής πλεοναζόντων κερδών.

Τον Ιούλιο του 2020, το Γενικό δικαστήριο ακύρωσε την απόφαση της Επιτροπής του 2016, στην οποία η Επιτροπή διαπίστωνε ότι δύο ιρλανδικές φορολογικές αποφάσεις υπέρ της Apple συνιστούσαν ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή δεν κατάφερε να αποδείξει επαρκώς κατά νόμον τη χορήγηση επιλεκτικού οικονομικού πλεονεκτήματος στην Apple¹²⁶. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε ότι οι επίμαχες φορολογικές αποφάσεις εκδόθηκαν από τις ιρλανδικές φορολογικές αρχές κατά διακριτική ευχέρεια. Επιπλέον, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η Επιτροπή δεν κατάφερε να αποδείξει τα μεθοδολογικά σφάλματα στο πλαίσιο των επίμαχων φορολογικών αποφάσεων, τα οποία θα οδηγούσαν σε μείωση των φορολογητέων κερδών της Apple στην Ιρλανδία. Η Επιτροπή άσκησε αναίρεση ενώπιον του Δικαστηρίου¹²⁷.

7. Συνένωση δυνάμεων για την προώθηση ενός ευρωπαϊκού και παγκόσμιου πνεύματος ανταγωνισμού

7.1. Συνεργασία με τις εθνικές αρχές ανταγωνισμού στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού

Το 2020, η Επιτροπή και οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού όλων των κρατών μελών της ΕΕ συνέχισαν να συνεργάζονται και να διασφαλίζουν τη συνεκτική εφαρμογή των άρθρων 101 και 102 της ΣΛΕΕ μέσω του Ευρωπαϊκού Δικτύου Ανταγωνισμού (ΕΔΑ)¹²⁸. Στόχος του ΕΔΑ είναι η δημιουργία ενός αποτελεσματικού νομικού πλαισίου για την ενίσχυση του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ έναντι εταιρειών που εμπλέκονται σε διασυνοριακές επιχειρηματικές πρακτικές οι οποίες περιορίζουν τον ανταγωνισμό.

Το 2020 δρομολογήθηκαν 139 νέες έρευνες στο πλαίσιο του δικτύου και κατατέθηκαν 97 σχεδιαζόμενες αποφάσεις. Στα στοιχεία αυτά συμπεριλαμβάνονται οι έρευνες και οι

¹²⁶ Υποθέσεις T- 778/16 και T- 892/16 Κρατικές ενισχύσεις – Κρατική ενίσχυση που χορήγησε η Ιρλανδία – Απόφαση κηρύσσουσα την ενίσχυση παράνομη και μη συμβατή με την εσωτερική αγορά και διατάσσουσα την ανάκτησή της – Φορολογικές αποφάσεις προέγκρισης (tax rulings) – Επιλεκτικά οικονομικά πλεονεκτήματα – Αρχή του πλήρους ανταγωνισμού, αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου της 15.7.2020. Βλέπε: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=228621&doclang=EL>.

¹²⁷ Δήλωση της αντιπροέδρου, Margrethe Vestager, σχετικά με την απόφαση της Επιτροπής να ασκήσει αναίρεση στην απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου στην υπόθεση για την κρατική ενίσχυση προς την Apple στην Ιρλανδία, δήλωση της Επιτροπής της 25.9.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/STATEMENT_20_1746.

¹²⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη συνεργασία στο πλαίσιο του δικτύου των αρχών ανταγωνισμού (EE C 101 της 27.4.2004, σ. 43 και EE C 374 της 13.10.2016, σ. 10). Βλέπε: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX%3A52004XC0427%2802%29>.

αποφάσεις της Επιτροπής, αντίστοιχα. Πέραν των εν λόγω μηχανισμών συνεργασίας που καθορίζονται στον κανονισμό αριθ. 1/2003, η συνεκτική επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ διασφαλίζεται στο πλαίσιο και άλλων αξόνων εργασίας του ΕΔΑ. Το δίκτυο πραγματοποίησε τακτικές συνεδριάσεις για να εξετάσει υποθέσεις σε πρώιμο στάδιο, ζητήματα πολιτικής, καθώς και θέματα στρατηγικής σημασίας. Το 2020 διοργανώθηκαν 24 συνεδριάσεις οριζόντιων ομάδων εργασίας και τομεακών υποομάδων, στο πλαίσιο των οποίων αξιωματούχοι των αρχών ανταγωνισμού της ΕΕ αντάλλαξαν απόψεις. Όπως αναφέρθηκε στην ενότητα 2.2 ανωτέρω, το ΕΔΑ εξέδωσε κοινή δήλωση σχετικά με την εφαρμογή των αντιμονοπωλιακών κανόνων κατά την κρίση λόγω της νόσου COVID-19 και συνεργάστηκε στενά σε θέματα ανταγωνισμού που σχετίζονται με την COVID-19.

Το 2020, η Επιτροπή παρακολούθησε και συνέδραμε τα κράτη μέλη στις προσπάθειές τους να μεταφέρουν την οδηγία ΕΔΑ+ στο εθνικό δίκαιο έως τις 4 Φεβρουαρίου 2021¹²⁹. Με την οδηγία θα διασφαλίζεται ότι, όταν εφαρμόζουν τις ίδιες νομικές διατάξεις —τους αντιμονοπωλιακούς κανόνες της ΕΕ— οι εθνικές αρχές ανταγωνισμού θα διαθέτουν αποτελεσματικά μέσα επιβολής και τους πόρους που απαιτούνται για τον εντοπισμό και την επιβολή κυρώσεων σε εταιρείες που παραβιάζουν τα άρθρα 101 και 102 της ΣΛΕΕ. Θα διασφαλίζεται επίσης ότι θα μπορούν να λαμβάνουν τις αποφάσεις τους με πλήρη ανεξαρτησία, με βάση τα πραγματικά περιστατικά και τον νόμο.

7.2. Νέα πρωτοβουλία πολιτικής για την ενίσχυση της εργαλειοθήκης της Επιτροπής στο παγκόσμιο πλαίσιο

Η ευρωπαϊκή οικονομία είναι ανοικτή και στενά συνδεδεμένη με τον υπόλοιπο κόσμο. Για να διατηρήσει την ισχύ της, η ΕΕ χρειάζεται κατάλληλα εργαλεία που θα διασφαλίζουν δίκαιο επιχειρηματικό περιβάλλον στην ενιαία αγορά. Οι επιδοτήσεις που χορηγούνται από κράτη μέλη υπάγονταν ανέκαθεν σε αυστηρούς κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Οι επιδοτήσεις που χορηγούνται από κυβερνήσεις τρίτων χωρών σε εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην ΕΕ φαίνεται, ωστόσο, ότι έχουν αυξανόμενο στρεβλωτικό αντίκτυπο στην εσωτερική αγορά, αλλά δεν εμπίπτουν στον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων της ΕΕ.

Προκειμένου να δρομολογήσει συζήτηση σχετικά με τα νέα εργαλεία για την αντιμετώπιση του εν λόγω κανονιστικού κενού, η Επιτροπή εξέδωσε, τον Ιούνιο του 2020, *Λευκή Βίβλο σχετικά με τις ξένες επιδοτήσεις*¹³⁰. Το 2020 πραγματοποιήθηκαν εντατικές διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη. Το 2021 η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετική πρόταση σχετικά με την εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού όσον αφορά τις ξένες επιδοτήσεις.

Λευκή Βίβλος σχετικά με την εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού όσον αφορά τις ξένες επιδοτήσεις

Η Λευκή Βίβλος προτείνει πολλές συμπληρωματικές επιλογές για την αντιμετώπιση του υφιστάμενου κανονιστικού κενού:

¹²⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την παροχή αρμοδιοτήτων στις αρχές ανταγωνισμού των κρατών μελών ώστε να επιβάλλουν αποτελεσματικότερα τους κανόνες και για τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς (ΕΕ L 11 της 14.1.2019, σ. 3).

¹³⁰ Λευκή Βίβλος σχετικά με την εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού όσον αφορά τις ξένες επιδοτήσεις, COM(2020) 253 final της 17.6.2020.

Η **ενότητα 1** προτείνει τη θέσπιση ενός γενικού μέσου ελέγχου της αγοράς για την κάλυψη όλων των πιθανών καταστάσεων της αγοράς στις οποίες ξένες επιδοτήσεις μπορεί να προκαλέσουν στρεβλώσεις στην ενιαία αγορά. Η προτεινόμενη εποπτική αρχή μπορεί να ενεργεί βάσει οποιασδήποτε ένδειξης ή πληροφορίας ότι μια εταιρεία που δραστηριοποιείται στην ΕΕ επωφελείται από ξένη επιδότηση, και να επιβάλλει μέτρα για τη διόρθωση του πιθανού στρεβλωτικού αντίκτυπου, όπως επανορθωτικές πληρωμές και επανορθωτικά μέτρα διαρθρωτικού χαρακτήρα ή μέτρα συμπεριφοράς. Θα μπορεί επίσης να κρίνει ότι η επιδοτούμενη δραστηριότητα ή επένδυση έχει θετικό αντίκτυπο ο οποίος αντισταθμίζει τη στρέβλωση, και να μην διερευνήσει περαιτέρω την υπόθεση (στο εξής: κριτήριο του συμφέροντος της ΕΕ).

Η **ενότητα 2** αποσκοπεί να διασφαλίζει ότι οι ξένες επιδοτήσεις δεν παρέχουν αθέμιτο όφελος στους αποδέκτες τους όταν αποκτούν (μερίδια σε) εταιρείες στην ΕΕ. Οι εταιρείες που επωφελούνται από χρηματοδοτική στήριξη κυβέρνησης τρίτης χώρας θα πρέπει να κοινοποιούν στην αρμόδια εποπτική αρχή τις εξαγορές εταιρειών της ΕΕ στις οποίες προβαίνουν, και οι οποίες υπερβαίνουν ένα συγκεκριμένο όριο. Αυτή μπορεί είτε να αποδεχθεί δεσμεύσεις του κοινοποιούντος μέρους, οι οποίες διορθώνουν αποτελεσματικά τη στρέβλωση, είτε να απαγορεύσει την εξαγορά.

Στην **ενότητα 3** η Λευκή Βίβλος προτείνει έναν μηχανισμό στο πλαίσιο του οποίου οι προσφέροντες σε δημόσιες διαδικασίες προμηθειών θα πρέπει να κοινοποιούν τις χρηματοδοτικές συνεισφορές που έλαβαν από τρίτες χώρες. Στη συνέχεια, οι αρμόδιες αρχές θα αξιολογούν την ύπαρξη ξένης επιδότησης και αν αυτή δημιουργεί στρέβλωση στην ανάθεση της δημόσιας προμήθειας. Στη περίπτωση αυτή, ο προσφέρων μπορεί να αποκλείεται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης.

7.3. Παγκόσμια συνεργασία σε πολυμερές και διμερές επίπεδο

Η Επιτροπή παρέμεινε ενεργή στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας¹³¹ στον τομέα του ανταγωνισμού, τόσο σε πολυμερές όσο και σε διμερές επίπεδο, παρά τους περιορισμούς που επέβαλε η πανδημία.

Η ΕΕ πιστεύει ακράδαντα στη δύναμη και την αξία της συνεργασίας, καθώς και στη μεταρρύθμιση διεθνών οργανισμών, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ) και άλλοι πολυμερείς οργανισμοί, ώστε να καταστούν κατάλληλοι για τον σημερινό κόσμο. Η μεταρρύθμιση των κανόνων για τις επιδοτήσεις αποτελεί μία από τις βασικές προτεραιότητες της ΕΕ για τον εκσυγχρονισμό των εμπορικών κανόνων του ΠΟΕ. Για τον σκοπό αυτόν, η ΕΕ, οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία συμφώνησαν με κοινή δήλωσή τους, τον Ιανουάριο του 2020, να ενισχύσουν τους υφιστάμενους κανόνες για τις βιομηχανικές επιδοτήσεις¹³². Το 2020, η Επιτροπή συνέχισε να συμμετέχει ενεργά σε παγκόσμια φόρα με αντικείμενο τον ανταγωνισμό, όπως η Επιτροπή Ανταγωνισμού του ΟΟΣΑ, το Διεθνές Δίκτυο Ανταγωνισμού (ΔΔΑ), η Παγκόσμια Τράπεζα και η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το εμπόριο και την ανάπτυξη (ΔΗΕΕΑ).

Το 2020 άρχισε να εφαρμόζεται η συμφωνία αποχώρησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου¹³³, συμπεριλαμβανομένων των διατάξεων που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις και τις υποθέσεις ανταγωνισμού. Η Επιτροπή εξέδωσε κατευθυντήριες

¹³¹ Βλέπε επιστολή ανάθεσης καθηκόντων https://ec.europa.eu/commission/commissioners/sites/default/files/2019/09/mission_letters/mission-letter-margrethe-vestager_2019_en.pdf.

¹³² Κοινή δήλωση της τριμερούς συνόδου των υπουργών εμπορίου της Ιαπωνίας, των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 14.1.2020. Βλέπε: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/january/tradoc_158567.pdf

¹³³ Συμφωνία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΕ L 29 της 31.1.2020, σ. 7).

οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή της συμφωνίας αποχώρησης σε θέματα ανταγωνισμού¹³⁴. Τον Δεκέμβριο του 2020, ολοκληρώθηκαν οι διαπραγματεύσεις για τη συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας Ευρωπαϊκής Ένωσης-Ηνωμένου Βασιλείου (ΤCA)¹³⁵. Η συμφωνία εφαρμόζεται προσωρινά από την 1η Ιανουαρίου 2021. Περιλαμβάνει αναλυτικά κεφάλαια για τον ανταγωνισμό και τις επιδοτήσεις που διασφαλίζουν ότι ο ανταγωνισμός μεταξύ της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου δεν θα στρεβλωθεί μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ.

Τον Δεκέμβριο του 2020, η ΕΕ και η Κίνα ολοκλήρωσαν καταρχήν τις διαπραγματεύσεις για μια συνολική συμφωνία για τις επενδύσεις (στο εξής: CAI)¹³⁶. Η Κίνα δεσμεύτηκε σε ένα υψηλότερο επίπεδο πρόσβασης στην αγορά για επενδυτές από την ΕΕ, περιλαμβανομένων ορισμένων σημαντικών νέων ανοιγμάτων της αγοράς. Επιπλέον, η Κίνα ανέλαβε δεσμεύσεις για την εξασφάλιση δίκαιης μεταχείρισης των εταιρειών της ΕΕ, ώστε να μπορούν να δραστηριοποιούνται με πιο ισότιμους όρους ανταγωνισμού στην Κίνα, μεταξύ άλλων όσον αφορά τους κανόνες για τις κρατικές επιχειρήσεις, τη διαφάνεια των επιδοτήσεων και τους κανόνες κατά της αναγκαστικής μεταφοράς τεχνολογιών.

Όταν διαπραγματεύεται συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών (στο εξής: ΣΕΣ), η Επιτροπή επιχειρεί τη συμπερίληψη αναλυτικών κεφαλαίων σχετικά με την πολιτική ανταγωνισμού και τον έλεγχο των κρατικών ενισχύσεων. Το 2020, η Επιτροπή συνέχισε τις διαπραγματεύσεις για ΣΕΣ με το Αζερμπαϊτζάν, την Αυστραλία, την Ινδονησία, τη Νέα Ζηλανδία, το Ουζμπεκιστάν και τη Χιλή.

Το 2020, η Επιτροπή συνέχισε την τεχνική συνεργασία με τους βασικούς εμπορικούς εταίρους της ΕΕ για την πολιτική ανταγωνισμού και την επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού. Επιπλέον, η Επιτροπή συνέχισε να συνδράμει τις υποψήφιες χώρες προς ένταξη στην ΕΕ και εν δυνάμει υποψήφιες χώρες στην πλήρωση των απαιτούμενων απαιτήσεων στον τομέα του ανταγωνισμού για την μελλοντική ένταξή τους στην ΕΕ.

7.4. Διατήρηση τακτικού και εποικοδομητικού διοργανικού διαλόγου

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Επιτροπή των Περιφερειών, με τους καθορισμένους ρόλους τους έναντι των Ευρωπαίων πολιτών και των ενδιαφερομένων, είναι βασικοί εταίροι στον διάλογο επί της πολιτικής ανταγωνισμού. Παρά την πανδημία, ο εν λόγω διάλογος συνεχίστηκε με επιτυχία καθ' όλη τη διάρκεια του 2020 μέσω σύγχρονων μέσων επικοινωνίας.

Τον Σεπτέμβριο του 2020, ως απάντηση στο ψήφισμα του Κοινοβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με την έκθεση της Επιτροπής επί της πολιτικής ανταγωνισμού 2018 [εισηγήτρια κ. Yon-Courtin (Renew/ΓΑ)], η Επιτροπή επισήμανε, μεταξύ άλλων, την έκδοση της Λευκής

¹³⁴ Ανακοίνωση προς τους ενδιαφερομένους – Αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου και κανόνες της ΕΕ στον τομέα του ανταγωνισμού, ανακοίνωση της Επιτροπής της 2.12.2020. Βλέπε: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/brexit_files/info_site/eu-competition-law_en_0.pdf.

¹³⁵ Συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, αφενός, και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, αφετέρου (ΕΕ L 444 της 31.12.2020, σ. 14). Βλέπε: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=OJ:L:2020:444:TOC>.

¹³⁶ Συνολική συμφωνία για τις επενδύσεις ΕΕ-Κίνας – Καταρχήν συμφωνία, 30.12.2020, βλέπε: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/december/tradoc_159242.pdf.

Βίβλου σχετικά με τις ξένες επιδοτήσεις, τις σκέψεις για την αύξηση της χρήσης του συστήματος παραπομπής συγκεντρώσεων για τον εντοπισμό συναλλαγών που επί του παρόντος δεν εμπίπτουν στη δικαιοδοσία της ΕΕ, καθώς και την ανάγκη μιας ολοκληρωμένης πολιτικής ανταπόκρισης σχετικά με τις ψηφιακές πλατφόρμες μέσω της συνεχιζόμενης και αυστηρής επιβολής των κανόνων ανταγωνισμού, περιλαμβανομένης της εκ των προτέρων ρύθμισης των ψηφιακών πλατφορμών. Το 2020, η εκτελεστική αντιπρόεδρος Vestager πραγματοποίησε πολλές επισκέψεις σε άλλα θεσμικά όργανα, περιλαμβανομένου του Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής.